

Pułapki w PIT-ach za 2007 rok

Poradnik dla każdego

nr 8 (2150) PIĄTEK 11 stycznia 2008

A

Ilustracja Tomasz Hower

Dział I Źródła dochodów

Jakie dochody, takie PIT-y, czyli jaki rodzaj zeznania wybrać, jakie zgromadzić dokumenty, jak wypełniać formularze, ile zeznań trzeba sporządzić. **strony A2-A3**

Dział II Rozliczanie samozatrudnienia

Jak właściwie ustalić źródło dochodów, jak udowodnić przychód uzyskany z działalności gospodarczej, jakich błędów powinien unikać menedżer. **strony A3-A4**

Dział III Formularze podatkowe

Kiedy złożyć najprostsze zeznanie PIT-37, jakie załączniki od przedsiębiorcy, PIT/M, czyli załącznik dla rodziców, jakie dochody z zagranicy podać w PIT/ZG. **strona A4**

Dział IV Rozliczenia preferencyjne

Kiedy można rozliczyć się z małżonkiem, w jaki sposób małżonkowie wypełniają wspólny PIT, jak się rozliczają osoby samotnie wychowujące dzieci. **strona A5**

Dział V Inne dochody, dodatkowe rozliczenia

Jak rozliczyć przychody z nietypowych źródeł, kto i kiedy rozlicza w zeznaniu stypendia, jak rozliczyć diety za działalność społeczną, jak rozliczyć dochody małoletnich dzieci, jak rozlicza się emeryt korzystający z ulg, jak doliczyć zwroty podatkowe. **strony A5-A6**

Dział VI Ulgi podatkowe

Kiedy można odliczyć wydatki na leki, kto i kiedy odlicza od dochodu darowizny, kiedy i jak odliczyć wydatki na internet, jak rozliczyć ulgę z tytułu wychowywania dzieci. **strony A6-A7**

Dział VII Prawa nabyte do ulg mieszkaniowych

Komu przysługuje ulga na oszczędzanie w kasie, kto może skorzystać z ulgi odsetkowej, jak odliczyć kwoty wcześniej nierozliczone. **strona A7**

Dział VIII Przed zapłatą podatku

Jak przekazać 1 proc. podatku organizacjom, gdzie złożyć roczne zeznanie, kiedy złożyć PIT, a kiedy zapłacić podatek, kiedy trzeba dokonać kilku dopłat, dlaczego warto zachować kopię zeznania. **strony A7-A8**

Cotygodniowy raport z dyżurów GP

strony A1-A1V

Pytania i odpowiedzi

Jak uniknąć błędów w zeznaniach podatkowych za 2007 rok

Możliwość skorzystania po raz pierwszy z ulgi prorodzinnej sprawiła, że zdecydowanej większości osób zobowiązanych do rocznego rozliczenia podatku dochodowego optaci się wypełnić i złożyć swój PIT jak najszybciej. Możliwość obniżenia podatku za 2007 rok o 1145,08 zł na każde dziecko sprawia, że nawet osoby zwykle dopłacające fiskusowi w tym roku powinny dostać zwrot. Zaliczki na podatek w trakcie roku płaci się bowiem bez uwzględnienia tej ulgi, a jest ona dla ostatecznego rachunku fiskalnego okazała, nawet jeśli podatnik ma na utrzymaniu tylko jedno dziecko.

W efekcie warto złożyć swoje zeznanie roczne tak szybko, jak tylko jest to możliwe. Aby jednak uczynić to równie bezbłędnie jak szybko, trzeba wiedzieć o kilku ważnych zmianach zasad dotyczących rocznego rozliczenia podatkowego. Poza ulgą prorodziną ważny jest nowy sposób przekazywania 1 proc. podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego. W tym roku po raz pierwszy taką organizację trzeba wskazać w PIT (pieniądze przekaje jej urząd skarbowy), a wpłaty bezpośrednie nie mogą być od podatku odliczone. Co ważne, przekazać 1 proc. podatku w tym nowym trybie mogą także osoby składające PIT-28 oraz PIT-36L, które w latach minionych były tego prawa pozbawione.

Z kolei podatnicy uzyskujący dochody w ramach samozatrudnienia muszą mieć na względzie zmienioną od 1 stycznia 2007 r. definicję działalności gospodarczej. Brak wiedzy na ten temat może skutkować złym wyborem źródła uzyskiwanych dochodów; gdy zaś okaże się, że według zmienionej klasyfikacji są to dochody uzyskiwane z działalności wykonywanej osobiście, a nie z działalności gospodarczej, bezpodstawne okaże się np. korzystanie przez podatnika z podatku w stałej wysokości 19 proc.

Trzeba też pamiętać, że w 2007 roku zlikwidowana została ulga odsetkowa, aczkolwiek podatnicy, którzy zaciągnęli kredyt budowlany do końca 2006 r., mogą z ulgi tej korzystać na starych zasadach. W ubiegłym roku zmienione zostały także zasady opodatkowania dochodu uzyskanego ze sprzedaży nieruchomości. Podatnik, który nabył nieruchomość i sprzedał ją w 2007 roku, musi zapłacić podatek w wysokości 19 proc. dochodu, a dodatkowo fakt ten wykazać w PIT-36.

Jest zatem wiele nowych zasad rozliczania dochodów uzyskanych w 2007 roku. To dla podatników może oznaczać także pułapki. W dzisiejszym poradniku piszemy zarówno o nich, jak i wielu innych szczegółach związanych z corocznym obowiązkiem składania zeznań.

Dział I

Źródła dochodów

Jakie dochody, takie PIT-y

Aby bezproblemowo rozliczyć się z fiskusem z dochodów za 2007 rok, nie wystarczy zapłacić podatek w prawidłowej wysokości. Trzeba obowiązkowo złożyć pisemnie zeznanie podatkowe we właściwym terminie i na właściwym formularzu.

Kluczową sprawą dla właściwego rozliczenia jest ustalenie, z jakich źródeł otrzymaliśmy dochody. To bowiem przesądzi o wyborze formularzy, które musimy wypełnić, aby prawidłowo wyliczyć wysokość podatku, jaki należy się fiskusowi.

W tym roku, podobnie jak przed rokiem, niektórzy podatnicy muszą złożyć najpóźniej z końcem kwietnia kilka oddzielnych zeznań podatkowych. Wynika to z tego, że poszczególne rodzaje docho-

dości itd. Dla nich bowiem przewidziane są (do wyboru) dwa formularze: PIT-36 i PIT-37. Podstawowym jest ten drugi. Wypełniają go osoby, które uzyskiwały w 2005 roku wyłącznie dochody podlegające rozliczeniu przez płatników, a więc wykazane w otrzymanych od tych płatników PIT-11/8B. Formularz ten wypełniają także emeryci oraz renciści, którzy chcą skorzystać z ulgi i odliczeń, w tym z prawa do rozliczenia małżeńskiego lub na zasadzie osoby samotnie wychowującej dzieci.

Wszyscy inni podatnicy, a więc uzyskujący ponadto (lub wyłącznie) dochody z najmu nierozliczane ryczałtem, dochody z zagranicy albo z działalności gospodarczej bez prawa do podatku liniowego, muszą złożyć swoje roczne zeznanie na formularzu PIT-36. Podatnik, który uzyskiwał w 2007 roku dochody, od których sam powinien płacić zaliczki na podatek, w tym dochody z pracy za granicą, musi rozliczyć się na formularzu PIT-36.

Jeżeli uzyskujemy takie dochody z kilku źródeł, sumujemy je przed opodatkowaniem. Jeśli uzyskujemy dochody z lokat bankowych czy z polis z funduszem kapitałowym, to choć objęte są one podatkiem w wysokości 19 proc., nie musimy się z nich rozliczać, gdyż w naszym imieniu rozliczy je z fiskusem bank, towarzystwo ubezpieczeniowe lub inny tego rodzaju płatnik.

Z kolei jeśli uzyskiwaliśmy dochody z najmu i wybraliśmy ryczałt, powinniśmy złożyć PIT-28 w terminie do 31 stycznia tego roku. Podobnie jest, gdy dla działalności gospodarczej wybraliśmy na 2007 rok ryczałt od przychodów ewidencjonowanych. Natomiast gdy podatek od działalności gospodarczej płaciliśmy w formie karty podatkowej, także do 31 stycznia 2008 r., powinniśmy złożyć PIT-16A.

Jakie zgromadzić dokumenty

Aby szybko wypełnić PIT-y, najlepiej wcześniej zgromadzić wszystkie dokumenty potwierdzające uzyskanie dochodów, koszty ich uzyskania, a w przypadku odliczeń także poniesione wydatki.

Kluczem do szybkiego i bezbłędного wypełnienia deklaracji podatkowych jest odpowiednie przygotowanie się do tej czynności. Ponieważ w poszczególne rubryki deklaracji podatkowej trzeba wpisywać wiele danych, zaoszczędzimy sobie czas i nerwy, gdy od razu będziemy mieli pod ręką do-

kumenty źródłowe. Pierwszą grupę stanowią dokumenty potwierdzające uzyskanie przez nas przychody. Mogą to być formularze podatkowe wystawione i doręczone nam przez płatników, np. PIT-11/8B doręczone przez pracodawców albo zleceniodawców czy PIT-8A, dokumentujący dochód z wygranych w grach losowych. Jeśli uzyskiwaliśmy dochody, które w trakcie roku powinniśmy rozliczać sami, np. z najmu opodatkowanego według skali podatkowej, powinniśmy zgromadzić dokumenty potwierdzające otrzymanie takiego dochodu (umowy, pokwitowania, dowody przelewu na konto bankowe itp.). Zaś w przypadku dochodów z działalności gospodarczej wypełnić, na podstawie księgi przychodów i rozchodów.

W takich dokumentach zazwyczaj poza przychodem określone są też koszty jego uzyskania oraz wpłacone składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Dane z tych dokumentów będą nam potrzebne dla ustalenia prawidłowej wysokości dochodu do opodatkowania.

Gdy chcemy skorzystać z ulg lub odliczeń, musimy dodatkowo zebrać wszelkie faktury, rachunki i inne dokumenty, które spełniają wymogi formalne ustalone w przepisach dla konkretnej ulgi lub odliczenia. Jeśli kilka rachunków uprawnia do tego samego odliczenia, przed wpisaniem do zeznania rocznego trzeba te wydatki podsumować.

Jak wypełnić formularze

Dla fiskusa istotne jest nie tylko to, że zapłaciliśmy podatek w należnej wysokości, ale i to, że formularze podatkowe wypełniliśmy w sposób właściwy.

Zarówno w głównych deklaracjach podatkowych, jak i w załącznikach do nich wypełniamy jedynie te rubryki, które nas dotyczą. Niektóre pozycje muszą być wypełnione bezwzględnie. W szczególności dotyczy to Numeru Identyfikacji Podatkowej, chyba że podatnik nie ma jeszcze nadanego numeru NIP i dołącza formularz NIP w charakterze zgłoszenia identyfikacyjnego. To samo dotyczy roku, za który zeznanie jest składane, sposobu opodatkowania, celu złożenia formularza, informacji o załącznikach oraz podpisu(ów) na zeznaniu. Prawidłowe wypełnienie rubryk poświęconych tego rodzaju informacjom pozwoli nam uniknąć dodatkowej wizyty w urzędzie

30 kwietnia 2008 r. – to ostatni dzień na złożenie zeznań za 2007 rok i zapłatę należnego podatku

dów mogą być opodatkowane w inny sposób, zaś generalna zasada jest taka, że dochody opodatkowane w różny sposób są rozliczane odrębnie, bez konieczności sumowania ich czy wykazywania w jednej deklaracji podatkowej.

Jeśli na dodatek mieliśmy prawo wyboru formy opodatkowania przychodów (najem, przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej), musimy pamiętać, że właściwy formularz może być też uzależniony od formy opodatkowania, na którą zdecydowaliśmy się w 2007 roku.

Odrębnemu opodatkowaniu podlegają dochody z odpłatnego zbycia papierów wartościowych. Dochodów tych nie łączymy z innymi dochodami, np. z pracy czy emerytury, ale rozliczamy w odrębnym zeznaniu PIT-38. Oddzielną kategorię stanowią też dochody z pozarolniczej działalności gospodarczej, dla opodatkowania których wybraliśmy podatek w stałej wysokości 19 proc. Dochody te rozliczamy w formularzu PIT-36L.

Natomiast odmienna sytuacja dotyczy podatników uzyskujących dochody pozostałych kategorii: z pracy, emerytury, z działalności wykonywanej oso-

skarbowym celem uzupełnienia lub skorygowania wcześniej złożonego zeznania.

Jeżeli pozycja przeznaczona do wpisywania kwoty nie będzie wypełniona, urząd skarbowy przyjmie, że podatnik wpisał 0.

Trzeba też pamiętać, że na początku każdego rocznego PIT-u znajdują się rubryki, w których należy podać, zaznaczając właściwy kwadrat, cel złożenia formularza.

Zazwyczaj określamy pierwszy kwadrat (złożenie zeznania). Jeśli jednak wcześniej złożyliśmy już PIT, a wskutek popełnionego błędu trzeba go skorygować, składamy wypełniony PIT ponownie, zakreślając kwadrat drugi (korekta zeznania).

Zgodnie z art. 81 par. 2 Ordynacji podatkowej, skorygowanie deklaracji następuje przez złożenie korygującej deklaracji wraz z dołączonym pisemnym uzasadnieniem przyczyn korekty.

Uprawnienie do złożenia korekty ulega zawieszeniu na czas trwania postępowania podatkowego lub kontroli podatkowej w zakresie objętym tym postępowaniem lub kontrolą. Złożenie korekty w czasie

trwania postępowania podatkowego lub kontroli podatkowej, w zakresie objętym tym postępowaniem lub kontrolą, nie wywołuje skutków prawnych. Przywilej złożenia korekty powraca w momencie zakończenia prowadzonego postępowania podatkowego lub kontroli podatkowej.

Złożona korekta zeznania rocznego powinna zawierać, w formie załącznika, pisemne wyjaśnienie przyczyny dokonania przez podatnika korekty.

Ille zeznań trzeba wypełnić

Po odpowiednim pogrupowaniu dokumentów potwierdzających uzyskane przychody łatwo będzie ustalić, czy trzeba wypełnić dwa czy może nawet trzy różne PIT-y roczne.

Dochody z poszczególnych kategorii rozliczane są rocznie, ale odrębnie i niezależnie od siebie. Ozna-

cza to, że ani ich się nie sumuje z innymi dochodami, ani nie wykazuje w zeznaniu rocznym innego typu. Sumowaniu podlegają jedynie dochody opodatkowane według tego samego sposobu i wykazywane w tym samym rocznym PIT, np. dochody z kilku miejsc pracy, dochody z pracy i emerytury, dochody z pracy i najmu opodatkowanego na zasadach ogólnych itd.

W każdym zeznaniu trzeba wskazać cel jego złożenia

Podatnik, który uzyskał dochody z pracy lub emerytury, a ponadto ze sprzedaży akcji, musi do 30 kwietnia wypełnić dwa odrębne roczne zeznania podatkowe. A gdy ponadto prowadził działalność gospodarczą opodatkowaną podatkiem w stałej wysokości 19 proc., musi wypełnić trzecie, odrębne zeznanie podatkowe. ■

Dział II

Rozliczanie samozatrudnienia

Jak właściwie ustalić źródło dochodów

Dla wielu osób korzystających w 2007 roku z samozatrudnienia konsekwencją nowej definicji działalności gospodarczej, obowiązującej od 1 stycznia 2007 r., może być utrata prawa do rozliczania dochodów jako uzyskiwanych z pozarolniczej działalności gospodarczej. Kontrola skarbową może je zakwalifikować jako uzyskiwane w ramach działalności wykonywanej osobiście, a nawet ze stosunku pracy.

W zmodyfikowanym ponad rok temu art. 5a (punkt 6) ustawy o PIT zostało zapisane, że pojęcie działalności gospodarczej we wszystkich przepisach prawa podatkowego oznacza działalność zarobkową: wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową, polegającą na poszukiwaniu, rozpoznawaniu i wydobywaniu kopalin ze złóż, polegającą na pobieraniu przychodów z rzeczy oraz z wartości niematerialnych i prawnych prowadzoną we własnym imieniu bez względu na jej rezultat, w sposób zorganizowany i ciągły. Za osobę prowadzącą działalność gospodarczą uważa się również osobę fizyczną będącą współnikiem spółki niemającej osobowości prawnej w zakresie wykonywanej przez tę spółkę działalności gospodarczej.

Przy uznawaniu działalności za samozatrudnienie istotny jest zakres odpowiedzialności wobec osób trzecich

Natomiast w art. 5b i 5c, które zostały dodane do ustawy, ustawodawca określił warunki negatywne. Za działalność gospodarczą nie uznaje się czynności, jeżeli:

- wszelką odpowiedzialność wobec osób trzecich, z wyłączeniem odpowiedzialności za popełnienie czynów niedozwolonych, za ich rezultat oraz wykonywanie ponosi zlecający wykonanie tych czynności i
- są one wykonywane pod kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez zlecającego te czynności oraz
- wykonujący te czynności nie ponosi ryzyka gospodarczego związanego z prowadzoną działalnością.

Wynika z tego, że wiele osób, które zastąpiły dotychczasowy etat na współpracę z byłym pracodawcą w ramach zarejestrowanej przez siebie działalności gospodarczej, może mieć z tym kłopot. Choć obsługa jednego podmiotu gospodarczego została w PKD przewidziana jako rodzaj działalności polegającej wpisowi do rejestru działalności, w myśl nowych przepisów, taka forma zatrudnienia, niezależnie od woli zarobkującego, może być potraktowana jako działalność wykonywana osobiście albo w ramach stosunku zatrudnienia, a nie działalność gospodarcza.

Definicja ta utrudniła przechodzenie na samozatrudnienie podatnikom, którzy będąc przedsiębior-

cami faktycznie całą swoją działalność ukierunkowują na jeden podmiot gospodarczy, świadcząc na jego rzecz usługi, faktycznie pod jego kierownictwem i na jego rzecz. Może więc się okazać, że osoby, które nawet przez kilka lat były przedsiębiorcami i rozliczały się z dochodu z działalności gospodarczej, od 2007 roku zostaną uznane za osoby wykonujące działalność osobiście.

W konsekwencji fiskus zażąda rozliczenia dochodów jak z umowy o pracę. Oznaczać to będzie utratę prawa do podatku w stałej wysokości 19 proc. u osób, które przychody z działalności gospodarczej opodatkowały w ten sposób, a także do pomniejszenia przychodu o koszty uzyskania ustalone na podstawie księgi przychodów i rozchodów. Gdy umowy zostaną zakwalifikowane jako działalność wykonywana osobiście, podatnik ma prawo do zryczałtowanych kosztów uzyskania przychodu (20- lub 50-procentowych), a gdy jako umowa o pracę – jedynie do kosztów pracowniczych.

Jak udowodnić przychód uzyskany z działalności gospodarczej

Jedną z trzech okoliczności, które mogą podatnikowi ułatwić udowodnienie, iż osiąga on przychody z działalności gospodarczej, a nie działalności wykonywanej osobiście lub z pracy, jest wykazanie, że ponosi on część odpowiedzialności wobec osób trzecich, z wyłączeniem odpowiedzialności za popełnienie czynów niedozwolonych, za rezultat oraz wykonywanie czynności stanowiących treść umowy.

Na szczęście dla podatników, którzy zdecydowali się na samozatrudnienie i rozliczają je jako przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej, zaostrożą kryteria, które trzeba spełnić, w moc kwalifikować przychody do takiego źródła przychodów, ustawodawca określił, iż dyskwalifikująca jest okoliczność, w której wszelką odpowiedzialność wobec osób trzecich, z wyłączeniem odpowiedzialności za popełnienie czynów niedozwolonych, za ich rezultat oraz wykonywanie ponosi zlecający wykonanie tych czynności. Ponosi wszelką odpowiedzialność, co oznacza, że jeżeli tylko zleceniodawca ze zleceniobiorcą podzielił się choćby tylko częścią tej odpowiedzialności, nie będzie podstaw do zakwestionowania, że przychody, które zleceniodawca uzyskuje na podstawie takiej umowy, mogą być rozliczane jak każde inne pochodzące z pozarolniczej działalności gospodarczej.

Praktycznie oznacza to, że w umowach określających zasady współpracy między podmiotem zlecającym wykonanie określonych prac a osobą działającą w ramach samozatrudnienia należy nie tylko zapisać, że odpowiedzialność za rezultat tej działalności oraz w ogóle za wykonywanie umowy ponoszą obie jej strony, ale dla pewności wyartykułować, kiedy i w jakich okolicznościach zleceniobiorca ponosi odpowiedzialność za swoje działania oraz ich rezultat (produkt, czyli towar lub usługę).

Druga okoliczność dotyczy uregulowania w umowie w sposób właściwy kwestii miejsca wykonywania zleconych czynności i nadzoru nad nimi. Jeśli osoba kwalifikująca przychody z umów zawartych przez siebie z innym przedsiębiorcą kwalifikuje je ja-

ko przychód z pozarolniczej działalności gospodarczej, a treść umowy i wszelkie okoliczności wskazują, że to zleceniodawca ponosi ryzyko gospodarcze oraz pełną odpowiedzialność za wykonywanie zlecenia i jego rezultat, to podatnik musi udowodnić, iż nie zachodzi trzecia okoliczność: prace są wykonywane pod kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez zlecającego te czynności.

Aby jednak mieć spokój z fiskusem, nie wystarczy porozumienie, mocą którego świadczy się usługi w ramach samozatrudnienia, zatykułować: umowa o współpracy gospodarczej, umowa gospodarcza itp. Zarówno warunki tej umowy, jak i faktyczne okoliczności, w których jest ona realizowana, muszą wskazywać, że od stosunku opartego na kodeksowej umowie o pracę relacje te różni przynajmniej jeden z trzech zasadniczych elementów. Poza kwestią ryzyka gospodarczego oraz odpowiedzialności wobec osób trzecich są to okoliczności stwarzające scenę, w jakiej odbywa się ta współpraca: miejsce działalności, sposób sprawowania nadzoru nad zleceniobiorcą oraz czas wykonywania zlecenia. Gdy o wszystkich tych kwestiach zleceniodawca decyduje na warunkach identycznych jak w stosunku do osób, względem których jest pracodawcą, to jest to argument przemawiający za tym, że samozatrudniony nie powinien rozliczać się z fiskusem jak przedsiębiorca. Oczywiście, by być pozbawionym całkowicie prawa do rozliczania się na zasadzie działalności gospodarczej, musiałby jednocześnie nie spełniać dwóch pozostałych warunków (ryzyka i odpowiedzialności).

Trzecia okoliczność dotyczy ryzyka gospodarczego. Jeśli z charakteru stosunku łączącego przedsiębiorcę ze zleceniodawcą wynika w sposób jednoznaczny, iż samozatrudniony wykonuje pracę w siedzibie potencjalnego pracodawcy i pod jego nadzorem, musi on wziąć na siebie ryzyko gospodarcze, by dowiedzieć, iż jest to umowa między przedsiębiorcami, a nie pracodawcą i pracownikiem. W tym celu trzeba wykazać, że sposób zarobkowania jest działalnością prowadzoną we własnym imieniu w sposób ciągły i zorganizowany, ale jednocześnie usługi wykonywane w ramach umowy zawartej między np. byłym pracodawcą i byłym pracownikiem a obecnym przedsiębiorcą są wykonywane na ryzyko gospodarcze przedsiębiorcy byłego pracownika.

Zlecone czynności nie powinny być wykonywane pod kierownictwem zleceniodawcy

Trzeba przy tym pamiętać, że nie wystarczy w samej tylko umowie zapisać odpowiednich klauzul. Podczas czynności wyjaśniających prowadzonych przez służby skarbowe podatnik będzie musiał dowiedzieć, że ponosi ryzyko gospodarcze związane z wykonywanym zleceniem. W przeciwnym przypadku fiskus uzna, że sporne przepisy umowy zostały zawarte w celu obejścia prawa podatkowego.

Szczególną uwagę na tę kwestię powinny zwrócić osoby, które, decydując się na bycie przedsiębiorcą, skorzystają z prawa do opodatkowania według zasad art. 30c ustawy PIT, a więc podatku w stałej wysokości 19 proc. Tak naprawdę bowiem powodem zaostrożenia kryteriów, które trzeba spełniać, by osią-

gane przychody kwalifikowane były do źródła pozarolniczej działalności gospodarczej, jest intencją fiskusa do ograniczenia kręgu osób o wysokich dochodach ze stosunku pracy, dla których podatek 19-procentowy jest kuszącą alternatywą dla wariantu opodatkowania części dochodów pracowniczych według dwóch wyższych stawek skali podatkowej 30 i 40 proc.

Na szczęście nie jest wymagane, aby całe ryzyko gospodarcze spoczywało po stronie osoby, która chce uchodzić za przedsiębiorcę. O ile w przypadku działalności o charakterze produkcyjnym (np. dostarczania półproduktów) nie byłoby to nadto skomplikowane, o tyle w usługach jest do zrealizowania dość trudne. Typowa bowiem jest sytuacja, w której usługę finalną sprzedaje zleceniodawca, a zleceniobiorca (osoba korzystająca z samozatrudnienia) tylko się do niej dokłada. W związku z tym, by utrudnić zakwestionowanie klauzuli o odpowiedzialności gospodarczej, najlepiej zrehabilitować je w umowie tak, by z ich treści wynikało, że ryzyko gospodarcze za produkt finalny obciąża i zleceniodawcę, i samozatrudnionego.

Jakich błędów powinien unikać menedżer

Na pierwszy rzut oka definicja działalności gospodarczej obowiązująca od 1 stycznia 2007 r. nie kryje żadnych niebezpieczeństw dla podatników, którzy samozatrudnienie realizują w ramach kontraktów menedżerskich. Jeśli jednak oprócz kontraktu menedżera wiąże z firmą, na rzecz której działa, dodatkowa umowa, takie zagrożenia mogą być całkiem realne.

Przed wszystkim wciąż obowiązuje reguła, że takie umowy poza specjalnymi umowami o pracę zawieranimi między pracodawcą a pracownikiem na podstawie przepisów kodeksu pracy kwalifikuje się

do działalności wykonywanej osobiście. Zgodnie z art. 13, są to przychody uzyskane na podstawie umów o zarządzanie przedsiębiorstwem, kontraktów menedżerskich lub umów o podobnym charakterze, w tym przychody z tego rodzaju umów zawieranych w ramach prowadzonej przez podatnika pozarolniczej działalności gospodarczej.

To ostatnie sformułowanie nie pozostawia wątpliwości, że nawet jeśli menedżer ma zarejestrowaną działalność gospodarczą, ale przychody z niej pochodzą wyłącznie z kontraktów menedżerskich, powinien on rozliczać je wyłącznie jako przychód ze źródła określonego w art. 13 ustawy o PIT, a więc działalność wykonywanej osobiście. W ten sposób pozbawiono takich podatników prawa do ustalania kosztów na podstawie księgi przychodów oraz skorzystania z podatku w stałej wysokości 19 proc.

Mało tego, w art. 22 tej ustawy regulującej zasady ustalania kosztów uzyskania przychodów, przychody z kontraktów menedżerskich i im podobnych umów nie mogą być pomniejszane o zryczałtowane koszty uzyskania w wysokości 20 proc. lub 50 proc. przychodów, jak to jest w przypadku standardowych umów zlecenia lub o dzieło, ale obowiązkowo trzeba do nich stosować pracownicze koszty uzyskania, czyli w 2007 roku 108,50 zł miesięcznie.

W tej sytuacji zmiana definicji działalności gospodarczej dla samozatrudnionych rozliczających działalność w oparciu o kontrakty menedżerskie nie może dodatkowo zaszkodzić. Niezależnie od tego, czy formalnie są pracownikami, osobami wykonującymi działalność osobiście czy przedsiębiorcami, przychody z takich kontraktów dla celu podatku dochodowego zawsze rozliczają w ten sam sposób.

Jednak w przeszłości wiele osób, szukając furtyki od takiego podatkowego zróznowiacenia kontraktów, wbrnęło z sytuacji w ten sposób, że oprócz kontraktu menedżerskiego (w większości przypadków realizowanego w ramach umowy o pracę, bo inne rozwiązanie i tak nie ma głębszego podatkowego sensu) zawarło z pracodawcą dodatkową umowę o świadcze-

nie na jego rzecz usług (np. konsultingowych), które wykonywane są w ramach działalności gospodarczej. Oczywiście główny ciężar wynagrodzenia przesunął się w stronę tych umów realizowanych w ramach działalności gospodarczej. Tym bardziej, że jeśli przychody ze świadczenia usług na rzecz obecnego pracodawcy nie odpowiadają czynnościom, które podatnik wykonywał w roku poprzedzającym rok podatkowy albo wykonywał lub wykonuje w roku podatkowym w ramach stosunku pracy, to nie ma przeszkód, by rozliczając je jako przychód z działal-

Przychody z kontraktów menedżerskich są przychodami z działalności wykonywanej osobiście

ności gospodarczej stosował do niego podatek w stałej wysokości 19 proc.

Jeśli opisywany wyżej przypadek miał miejsce w 2007 roku, aby jednak nie wpaść w jedną z pułapek związanych z nową definicją działalności gospodarczej, warto sprawdzić, czy z treści tej dodatkowej umowy (realizowanej poza kontraktem menedżerskim, w ramach działalności gospodarczej) jednoznacznie wynika, że nie jest spełniona choćby jedna z przesłanek: wszelka odpowiedzialność wobec osób trzecich, z wyłączeniem odpowiedzialności za popełnienie czynów niedozwolonych, za ich rezultat oraz wykonywanie ponosi zlecający wykonanie tych czynności, są one wykonywane pod kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez zlecającego te czynności, a wykonujący te czynności nie ponosi ryzyka gospodarczego związanego z prowadzoną działalnością.

W przeciwnym przypadku trzeba ją zakwalifikować jako przychód uzyskiwany nie z działalności gospodarczej, ale z działalności wykonywanej osobiście. ■

Dział III

Formularze podatkowe

Kiedy złożyć najprostsze zeznanie PIT-37

Dochody podlegające opodatkowaniu według skali tabeli podatkowej można rozliczyć na prostszym formularzu PIT-37 lub bardziej skomplikowanym PIT-36. Jednak prawo do skorzystania z pierwszego z nich jest ograniczone.

Dochody uzyskane w 2007 roku mogą rozliczyć na formularzu PIT-37 wyłącznie podatnicy, którzy w 2007 roku uzyskali wyłącznie za pośrednictwem płatnika przychody ze źródeł położonych na terytorium Polski, opodatkowane na ogólnych zasadach przy zastosowaniu skali podatkowej.

Na formularzu PIT-37 mogą złożyć zeznanie roczne podatnicy, którzy nie prowadzili pozarolniczej działalności gospodarczej opodatkowanej na ogólnych zasadach przy zastosowaniu skali podatkowej oraz działań specjalnych produkcji rolnej, nie są obowiązani doliczać do uzyskanych dochodów małoletnich dzieci oraz nie obniżają dochodów o straty z lat ubiegłych.

Jeśli jednak tacy podatnicy w 2007 roku sprzedali nieruchomości, którą nabyli po 1 stycznia 2007 r. i uzyskali dochód ze sprzedaży, muszą jednak wypełnić PIT-36, by rozliczyć transakcję, bo w formularzu PIT-37 dla nich do tej pory właściwym Ministerstwo Finansów nie przewidziało rubryk dla wywiązania się z tej powinności.

Jakie załączniki od przedsiębiorcy

Osoby, które w 2007 roku uzyskiwały dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej w ramach czynności wstępnych do wypełnienia zeznania rocznego PIT-36 lub PIT-36L, powinny wypełnić załącznik PIT/B.

PIT/B stanowi informację o wysokości dochodu (straty) z pozarolniczej działalności gospodarczej osiągniętego (poniesionej) w roku podatkowym.

Załącznik ten składają osoby, które w roku podatkowym prowadziły pozarolniczą działalność gospo-

darczą. W załączniku tym podatnicy wykazują przychody, koszty, dochód lub stratę z działalności prowadzonej samodzielnie, a także ewentualnie w spółkach niebędących osobami prawnymi, w których są współnikami. W przypadku łącznego opodatkowania dochodów małżonków, jak też małżonków rozliczających się indywidualnie, załącznik PIT/B wypełnia odrębnie każdy z małżonków.

Przedsiębiorcy muszą też niekiedy wypełnić PIT/X. Podatnicy, którzy likwidują działalność gospodarczą, są obowiązani do sporządzenia remanentu likwidacyjnego oraz zapłacenia zryczałtowanego podatku od tego remanentu. Gdy likwidują działalność z końcem roku, do zeznania PIT-36 lub PIT-36L muszą dołączyć PIT/X.

PIT/X stanowi informację o zryczałtowanym podatku dochodowym w roku podatkowym.

W części B.1. załącznika podatnik oblicza zryczałtowany podatek dochodowy od dochodu z likwidacji działalności gospodarczej dokonanej w grudniu 2007 r. Kwotę zryczałtowanego podatku dochodowego od dochodu z remanentu likwidacyjnego należy obliczyć w następujący sposób: wartość remanentu likwidacyjnego według cen zakupu razy wskaźnik procentowy wynikający z udziału dochodu w przychodach równa się dochód z remanentu likwidacyjnego. Następnie dochód (po zaokrągleniu do pełnego złotego) razy stawka podatku 10 proc. równa się zryczałtowany podatek dochodowy.

PIT/M, czyli załącznik dla rodziców

Wśród załączników, które należy wypełnić, nim zabierzemy się do rocznego rozliczenia podatku, jest PIT/M. Zobowiązani są do jego wypełnienia jedynie podatnicy rodzice, którzy do swoich dochodów doliczyć muszą dochody małoletnich dzieci.

PIT/M stanowi informację o dochodach małoletnich dzieci, podlegających łącznemu opodatkowaniu z dochodami rodziców. Wykazuje się w nim jednak tylko dochody małoletnich dzieci, w stosunku do których rodzicom nie przysługuje prawo pobiera-

nia pożytków, np. honorarium za grę w filmie lub programie radiowym czy czynsz pobierany z tytułu najmu lokalu, które dziecko odziedziczyło po dziadkach.

Każdy z podatników, bez względu na sposób opodatkowania (indywidualnie, wspólnie z dochodami małżonka albo w sposób przewidziany dla osób samotnie wychowujących dzieci), jest obowiązany odrębnie wypełnić załącznik PIT/M.

Jakie dochody z zagranicy podać w PIT/ZG

PIT/ZG stanowi informację o wysokości dochodów z zagranicy i zapłaconym podatku w roku podatkowym. Składają go osoby, które uzyskały dochody z tytułu działalności wykonywanej za granicą lub ze źródeł przychodów położonych za granicą i dochody te podlegają opodatkowaniu w Polsce.

W załączniku podatnik wykazuje dochody z tytułu działalności wykonywanej za granicą lub ze źródeł przychodów położonych za granicą oraz podatek zapłacony za granicą (jeżeli do dochodów tych ma zastosowanie metoda odliczenia podatku zapłaconego za granicą) rozliczane PIT-36.

W PIT-37 nie ma miejsca na rozliczenie dochodu ze sprzedaży nieruchomości. Taką transakcję należy uwzględnić wypełniając PIT-36

W przypadku łącznego opodatkowania dochodów małżonków, jak też małżonków rozliczających się indywidualnie, załącznik PIT/ZG wypełnia odrębnie każdy z małżonków. Załącznik PIT/ZG składa się odrębnie dla każdego państwa uzyskania dochodu. ■

Dział IV

Rozliczenia preferencyjne

Kiedy można rozliczyć się z małżonkiem

Na podatku można zaoszczędzić nie tylko dzięki ulgom i odliczeniom, ale również dzięki skorzystaniu z prawa do ustalenia wysokości zobowiązania wobec fiskusa na preferencyjnych zasadach.

Jedną z dwóch uprzywilejowanych pod tym względem grup są małżonkowie. Mogą oni zapłacić podatek, rozliczając się wspólnie. Dzięki takiemu rozliczeniu zapłacą w sumie niższy podatek niż gdyby rozliczali się odrębnie w przypadkach, gdy jeden z małżonków nie uzyskał w roku podatkowym dochodu albo uzyskał dochody niskie, zaś drugi małżonek wysokie.

Z wnioskiem o wspólne opodatkowanie dochodów mogą wystąpić małżonkowie podlegający nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, pozostający w związku małżeńskim przez cały rok podatkowy, między którymi istnieje wspólność majątkowa, jeżeli do żadnego z nich w roku podatkowym nie mają zastosowania przepisy: art. 30c ustawy o PIT, ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym, regulujące opodatkowanie niektórych przychodów (dochodów) osób fizycznych w formie karty podatkowej, ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych lub zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów osób duchownych. Warunek ten nie dotyczy podatników osiągających przychody z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze, jeżeli umowy te nie są zawierane w ramach prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

Kolejny warunek do spełnienia przez podatników chcących skorzystać z preferencyjnego rozliczenia w tej formie – wniosek o wspólne opodatkowanie dochodów małżonków musi być złożony nie później niż w terminie określonym dla złożenia zeznania za rok podatkowy, czyli do 30 kwietnia 2008 r.

Jeżeli małżonkowie spełniają wszystkie z powyższych warunków, mogą na swój wniosek być opodatkowani łącznie od sumy swoich dochodów, po uprzednim odliczeniu, odrębnie przez każdego z małżonków, kwot z tytułu ulg odliczanych od dochodu. W tym przypadku podatek określa się na imię obojga małżonków w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy łącznych dochodów małżonków.

Zasada obliczania podatku według preferencji małżeńskich ma zastosowanie również w sytuacji, gdy jeden z małżonków w roku podatkowym nie uzyskał przychodów ze źródeł, z których dochód jest opodatkowany na zasadach ogólnych, lub osiągnął dochody w wysokości niepowodującej obowiązku zapłaty podatku (dochód ten w 2007 roku wyniósł 3015 zł).

W jaki sposób małżonkowie wypełniają wspólny PIT

Aby bez problemów skorzystać z rozliczenia małżeńskiego, trzeba spełniać warunki dające takie uprawnienie, ale i właściwie wypełnić roczne zeznanie podatkowe.

Podatnicy opodatkujący swoje dochody łącznie z dochodami małżonka, zarówno w PIT-37, jak i w PIT-36, wypełniają zarówno pozycje podatnik, jak i pozycje małżonek. W przypadku podatników, którzy w rubryce 6 obu zeznań rocznych zaznaczyli rozliczenie wspólnie z małżonkiem kolejność wypełnienia poszczególnych pozycji ustalają sami podatnicy, pamiętając jedynie, że należy ją zachować we wszystkich częściach zeznania oraz w składanych wraz z zeznaniem załącznikach.

Ponadto trzeba pamiętać, że jeśli na początku formularza podatkowego PIT-36 lub PIT-37 zostanie zaznaczony kwadrat nr 3, pozycje w części podatnik wypełnia osoba, która zawarła związek małżeński przed rozpoczęciem roku podatkowego, a jej małżonek zmarł w trakcie roku podatkowego lub osoba, która pozostawała w związku małżeńskim przez cały rok podatkowy, a jej małżonek zmarł po upływie roku podatkowego przed złożeniem zeznania.

Jak się rozliczają osoby samotnie wychowujące dzieci

Podatek w obniżonej wysokości zapłacą także podatnicy, którzy skorzystają z przysługującego im prawa do preferencyjnego rozliczenia przysługującego osobom samotnie wychowującym dzieciom.

Za osobę samotnie wychowującą dzieci uważa się jednego z rodziców albo opiekuna prawnego, jeżeli osoba ta jest panną, kawalerem, wdową, wdowcem, rozwódką, rozwodnikiem albo osobą, w stosunku do której sąd orzekł separację w rozumieniu odrębnych przepisów. Za osobę samotnie wychowującą dzieci uważa się również osobę pozostającą w związku małżeńskim, jeżeli jej małżonek został pozbawiony praw rodzicielskich lub odbywa karę pozbawienia wolności.

Z wnioskiem o obliczenie podatku w sposób przewidziany dla osoby samotnie wychowującej dzieci może wystąpić osoba, która w roku podatkowym łącznie spełniała następujące warunki:

- samotnie wychowywała dzieci: małoletnie, dzieci bez względu na ich wiek, na które pobierany był zasiłek pielęgnacyjny, albo dzieci do ukończenia 25 lat, uczące się w szkołach, o których mowa w przepisach o systemie oświaty lub w przepisach Prawo o szkolnictwie wyższym, jeżeli w roku podatkowym dzieci te nie uzyskały dochodów, z wyjątkiem dochodów wolnych od podatku dochodowego, renty rodzinnej oraz dochodów w wysokości niepowodującej obowiązku zapłaty podatku (dochód ten w 2007 roku wyniósł 3015 zł),

- ani do tej osoby, ani do jej dziecka w roku podatkowym nie mają zastosowania przepisy o podatku liniowym od działalności gospodarczej oraz przepisy regulujące opodatkowanie niektórych przychodów (dochodów) osób fizycznych w formie karty podatkowej, ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych lub zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów osób duchownych. Warunek ten nie dotyczy podatników osiągających przychody z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze, jeżeli umowy te nie są zawierane w ramach prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej,

- wniosek o opodatkowanie dochodów w sposób przewidziany dla osób samotnie wychowujących dzieci został przez tę osobę złożony nie później niż w terminie określonym dla złożenia zeznania za rok podatkowy.

Jeżeli osoba samotnie wychowująca dzieci spełnia powyższe warunki, to może na swój wniosek określić podatek w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy swoich dochodów.

Wniosek o preferencyjne rozliczenie dochodów musi być złożony w terminie składania rocznych zeznań

Trzeba jednak pamiętać, że do dochodów osoby samotnie wychowującej dzieci nie dolicza się dochodów w uzyskanych przez pełnoletnie dziecko. Pełnoletnie dziecko, które w roku podatkowym uzyskało dochody podlegające opodatkowaniu, jest obowiązane do samodzielnego złożenia zeznania podatkowego o wysokości dochodów osiągniętych od dnia uzyskania pełnoletniości (również w sytuacji gdy dochód uzyskany od tego dnia nie przekroczył w 2007 roku 3015 zł).

Rozliczenia podatku według zasad preferencyjnych przysługujących osobom samotnie wychowującym dzieci można dokonać zarówno w PIT-36, jak i w PIT-37. Natomiast z takiego sposobu wyliczenia podatku skorzystać nie można w rozliczeniu PIT-36L oraz PIT-38. ■

Dział V

Inne dochody, dodatkowe rozliczenia

Jak rozliczyć przychody z nietypowych źródeł

Jeśli uzyskany w 2007 roku przychód nie kwalifikuje się do żadnej grupy opisanej szczegółowo w wierszach tabeli przychodowej zeznania rocznego, rozliczamy go w wierszu inne źródła.

Wiersz inne źródła wypełniamy, gdy uzyskaliśmy przychody m.in. z tytułu: dniówek obrachunkowych i udziałów w dochodzie podzielnym rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną, zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, należności za pracę przypadających tymczasowo aresztowanym oraz skazanym, świadczeń wypłaconych z funduszy: Pracy oraz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, stypendiów.

Jeżeli komuś zwrócono wydatki, które wcześniej odliczył od podatku, teraz ten zwrot musi do podatku doliczyć

Tu też jesteśmy obowiązani wykazać kwoty uprzednio odliczone od dochodu z tytułu wydatków poniesionych na własne cele mieszkaniowe lub budownictwo wielorodzinne na wynajem, do których utraciliśmy prawo, tj. w przypadku: wycofania ze spółdzielni mieszkaniowej wkładu mieszkaniowego lub budowlanego, wniesionego od 1 stycznia 1992 r., całkowitej zmiany przeznaczenia lokalu lub budynku z mieszkalnego na użytkowy, otrzymania zwrotu uprzednio odliczonych wydatków, wycofania z kasy mieszkaniowej zgromadzonych oszczędności, z wyjątkiem gdy wycofana kwota, po określonym w umowie o kredyt kontraktowy okresie systematycznego oszczędzania, została wydatkowana zgodnie z celami systematycznego oszczędzania na rachunku prowadzonym przez kasę, przeniesienia uprawnienia do rachunku oszczędnościowo-kredytowego na rzecz osób trzecich, z wyjątkiem dzieci własnych lub przysposobionych, zaistnienia zdarzeń dotyczących utraty prawa do ulgi z tytułu budownictwa wielorodzinnego na wynajem.

Rubryki w tym wierszu wypełniają także podatnicy, którzy w roku podatkowym otrzymali zwrot darowizny, którą uprzednio odliczyli od dochodu, lub uzyskali przychody ze źródeł, od których płatnik i podatnik nie miał obowiązku odprowadzania zaliczek na podatek w ciągu roku.

Kto i kiedy rozlicza w zeznaniu stypendia

Stypendia co do zasady są przychodem podlegającym opodatkowaniu. Jednak niektóre z nich, w całości lub w części, mogą być zwolnione z opodatkowania.

Płatnicy stypendiów będący jednostkami organizacyjnymi uczelni, placówkami naukowymi, zakładami pracy oraz innymi jednostkami organizacyjnymi, jeżeli wypłacają podatnikom wyłącznie stypendia korzystające ze zwolnienia z podatku, sporządzają jedynie informację PIT-8S. W konsekwencji, jeżeli w 2007 roku podatnik otrzymywał stypendium wyłącznie od jednego płatnika, po prostu przepisze dane wykazane w tej informacji, w tym nadwyżkę podlegającą opodatkowaniu, od której płatnik pobrał zaliczkę.

Gdy jednak uzyskał takie stypendia od kilku płatników, musi sam wyliczyć i uwzględnić w zeznaniu rocznym nadwyżkę ponad kwotę korzystającą ze zwolnienia w poszczególnych miesiącach roku podatkowego. W tym celu należy zsumować kwoty dotyczące stycznia z kol. b części D otrzymanych informacji PIT-8S, odpowiednio kwoty dotyczące lutego z kol. b części D otrzymanych informacji PIT-8S itd.

Jeżeli zsumowana dla danego miesiąca kwota stypendiów przekracza 380 zł, nadwyżkę ponad tę kwotę z poszczególnych miesięcy podatnik jest obowiązany opodatkować.

Jak rozliczyć diety za działalność społeczną

Podatnicy, którzy otrzymali informację o wypłaconych podatnikowi kwotach z tytułu pełnienia obowiązków społecznych i obywatelskich od więcej niż jednego płatnika, muszą samodzielnie obliczyć kwotę podlegającą opodatkowaniu.

W 2007 roku diety oraz kwoty stanowiące zwrot kosztów, otrzymywane przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich, wolne były od podatku dochodowego do wysokości nieprzekraczającej (łącznie od wszystkich płatników) miesięcznie 2280 zł.

Kwotę diet oraz zwróconych kosztów niepodlegających opodatkowaniu w poszczególnych miesiącach roku podatkowego płatnik wykazuje w informacji PIT-R.

Każdy podatnik, który otrzymał więcej niż jedną informację PIT-R, jest obowiązany zsumować kwoty korzystające ze zwolnienia w danym miesiącu roku podatkowego.

Jeżeli zsumowana dla danego miesiąca kwota przekracza 2280 zł, nadwyżkę ponad tę kwotę z poszczególnych miesięcy podatnik ma obowiązek wykazać w zeznaniu PIT-36.

Podatnicy, którzy otrzymali przychody z tego źródła za pośrednictwem płatnika, właściwą część tego zeznania wypełniają na podstawie imiennych informacji otrzymanych od płatników: PIT-11 lub PIT-8B i PIT-R, a bez pośrednictwa płatnika – uwzględniając płacone przez siebie zaliczki na podatek w trakcie 2007 roku. Diety oraz zwrot kosztów związanych z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich przekraczające miesięcznie kwotę 2280 zł, korzystając ze zwolnienia, podlegają opodatkowaniu.

Jak rozliczyć dochody małoletnich dzieci

Jeśli podatnik musi doliczyć dochody małoletnich dzieci do swoich, wypełnia PIT-36. Podatnicy są obowiązani doliczyć do swoich dochodów dochody małoletnich dzieci (własnych lub przysposobionych do lat 18), np. z tytułu renty rodzinnej.

Przed wypełnieniem tabeli dochodowej w PIT-36 należy uprzednio wypełnić załącznik PIT/M. W przypadku uzyskiwania przez małoletnie dziecko tylko dochodów, z których tytułu rodzicom nie przysługuje prawo do pobierania pożytku, rodzic składa w imieniu małoletniego dziecka zeznanie podatkowe na imię i nazwisko dziecka.

Nie łączy się z dochodami podatników dochodów małoletnich dzieci z ich pracy, stypendiów oraz z przedmiotów oddanych im do swobodnego użytku.

Jak rozlicza się emeryt korzystający z ulg

Emeryci, renciści oraz inne osoby otrzymujące świadczenia z ZUS co do zasady są rozliczani przez tego płatnika także w zakresie rocznym. Jeśli jednak chcą skorzystać z ulg lub odliczeń, sami wypełniają swój PIT.

We właściwym wierszu tabeli dochodowej podatnicy dokonują wpisów na podstawie imiennych formularzy PIT-40A i PIT-11A sporządzonych przez organy rentowe. W odpowiednich kolumnach tabeli wykazujemy łączną kwotę świadczeń emerytalnych i rentowych (w tym renty strukturalne, renty socjalne) wraz ze wzrostami i dodatkami (z wyłączeniem dodatków rodzinnych i pielęgnacyjnych oraz dodatków do rent rodzinnych dla sierot zupełnych), a także świadczenia przedemerytalne i zasiłki przedeme-

rytalne wypłacone przez organ rentowy (poz. 33 PIT-40A i PIT-11A).

W odniesieniu do przychodów uzyskiwanych od ZUS przychód równa się dochodowi, bo nie mamy prawa do kosztów uzyskania przychodów nawet w zryczałtowanej wysokości.

Jak doliczać zwroty podatkowe

Zdarza się, że w poprzednich latach podatnik pomniejszył podatek o przysługujące mu odliczenia, ale w 2006 roku otrzymał zwrot takich kwot. Takie zdarzenie wymaga uwzględnienia w zeznaniu rocznym.

Obowiązek wykazania i doliczenia kwot uprzednio odliczonych od podatku najczęściej dotyczy podatników, którzy skorzystali z odliczeń od podatku z tytułu wydatków poniesionych na własne potrzeby mieszkaniowe, a następnie w roku podatkowym: wycofali ze spółdzielni wniesiony wkład mieszkaniowy lub budowlany, w całości zmienili przeznaczenie lokalu lub budynku z mieszkalnego na użytkowy, otrzymali zwrot odliczonych wydatków po roku, w którym dokonali odliczeń, z wyjątkiem przypadków, gdy zwrócone kwoty zostały zaliczone do przychodów podlegających opodatkowaniu, wycofali oszczędności z kasy mieszkaniowej, z wyjątkiem gdy wycofaną kwotę po określonym w umowie o kredyt kontraktowy okresie systematycznego oszczędzania wydatkowali zgodnie z celami systematycznego oszczędzania na rachunku prowadzonym przez tę kasę, przenieśli uprawnienia do rachunku oszczędnościowo-kredytowego na rzecz osób trzecich, z wyjątkiem dzieci własnych lub przysposobionych, zbyli grunt lub prawo wieczystego użytkowania gruntu.

Obowiązek doliczenia do podatku określonych kwot dotyczy także podatników, którzy w roku podatkowym otrzymali zwrot uprzednio zapłaconych i odliczonych składek na ubezpieczenie zdrowotne lub odliczonej wpłaty na rzecz organizacji pożytku publicznego, o którą nastąpiło zmniejszenie podatku. ■

Dział VI

Ulg podatkowe

Kiedy można odliczyć wydatki na leki

Osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności lub downolną grupę inwalidzką mogą odliczać od dochodu, w ramach ulgi na rehabilitację, wydatki na leki.

Wydatki na leki odliczyć można jedynie w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy faktycznie poniesionymi wydatkami w danym miesiącu a kwotą 100 zł, jeśli lekarz specjalista stwierdzi, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki (stałe lub czasowe). Jeśli więc na rachunku lub fakturze wystawionej przez aptekę figurują zarówno leki specjalistyczne, jak i inne, np. środki przeciwbólowe czy witaminy, do odliczenia możemy uwzględnić jedynie wydatki na leki specjalistyczne.

Aby ustalić kwotę przysługującego odliczenia, musimy wydatki na leki odrębnie analizować dla każdego miesiąca. I tylko za te miesiące, gdy przekraczały one granicę 100 zł, możemy nadwyżkę ponad ten limit odliczać od dochodu w ramach ulgi na rehabilitację. Jeśli w 2007 roku ktoś ponosił wydatki na leki, a oprócz tego ma prawo do odliczeń ryczałtowych lub innych, udokumentowanych właściwymi rachunkami, trzeba zsumować wszystkie takie wydatki nim wpisujemy je do załącznika PIT/O.

Kto i kiedy odlicza od dochodu darowizny

Dochód do opodatkowania możemy pomniejszyć o darowizny na szlachetne cele, dokonane w 2007 roku, ale nie więcej niż o 6 proc. dochodu do opodatkowania.

Odliczenie stosuje się, jeżeli wysokość darowizny jest udokumentowana dowodem wpłaty na rachunek bankowy obdarowanego, a w przypadku darowizny innej niż pieniężna dokumentem, z którego wynika wartość tej darowizny, oraz oświadczeniem obdarowanego o jej przyjęciu. Darowizny mogą być

przekazane wyłącznie na cele, które są określone w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, organizacjom, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 tej ustawy, lub równoważnym organizacjom określonym w przepisach regulujących działalność pożytku publicznego obowiązujących w krajach innych niż Polska.

Darowizna może być przeznaczona na sferę zadań publicznych realizowanych przez organizację pożytku publicznego. Obejmują one m.in. zadania w zakresie: pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinie i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, działalności charytatywnej czy ochrony i promocji zdrowia.

Gdy dokonaliśmy darowizny w formie rzeczowej, musimy udokumentować zarówno fakt jej dokonania, czym jest oświadczenie obdarowanego o przyjęciu darowizny, jak i jej wartość.

Zgodnie z przepisami powinna to być wartość rynkowa, zaś przy jej określaniu należy stosować się do ogólnych przepisów w tym zakresie, zawartych w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Wartość rynkową rzeczy lub praw majątkowych określa się na podstawie cen rynkowych stosowanych w obrocie rzeczami lub prawami tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem w szczególności ich stanu i stopnia zużycia oraz czasu i miejsca odpłatnego zbycia. Trzeba przy tym pamiętać, że jeżeli wartość wyrażona w cenie określonej w umowie odpłatnego zbycia znacznie odbiega od wartości rynkowej nieruchomości lub praw majątkowych oraz innych rzeczy, organ podatkowy lub organ kontroli skarbowej wezwie strony umowy do zmiany tej wartości lub wskazania przyczyn uzasadniających podanie ceny znacznie odbiegającej od wartości rynkowej. W razie nieudzielenia odpowiedzi, niedokonywania zmiany wartości lub niewskazania przyczyn, które uzasadniają podanie ceny znacznie odbiegającej od wartości rynkowej, organ podatkowy lub organ kontroli skarbowej określi wartość z uwzględnieniem opinii biegłego lub biegłych.

Ponadto wydatki rozliczane jako darowizna podlegają odliczeniu od dochodu, jeżeli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów, nie zostały odliczone od przychodu na podstawie ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym ani od podatku w ramach 1 proc. Jeżeli przedmiotem darowi-

zny są towary opodatkowane podatkiem od towarów i usług, za kwotę darowizny uważa się wartość towaru uwzględniającą należny VAT.

Kiedy i jak odliczyć wydatki na internet

Zgodnie z przepisami art. 26 ust. 1 pkt 6a ustawy PIT, podstawę obliczenia podatku stanowi dochód po odliczeniu kwot wydatków ponoszonych przez podatnika z tytułu użytkowania sieci internet w lokalu (budynku) będącym miejscem zamieszkania podatnika w wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 760 zł.

Aby dokonać odliczeń za 2007 rok z tytułu tej ulgi, trzeba spełnić kilka warunków. Przede wszystkim mieć zawartą umowę o dostawę usługi internetowej do mieszkania lub domu, który jest miejscem zamieszkania podatnika. Ponadto na udokumentowanie tej usługi otrzymywać fakturę VAT, w której jako nabywca usługi wymieniony jest z imienia i nazwiska podatnik. Odliczeniu przysługuje kwota brutto, czyli należność za usługę internetową powiększona o naliczony podatek od towarów i usług (VAT).

Z odliczenia można skorzystać niezależnie od tego, jak długo w trakcie 2007 roku korzystaliśmy z płatnego dostępu do internetu.

Obojętną dla skorzystania z ulgi internetowej okolicznością jest sposób korzystania z internetu: za pośrednictwem modemu telefonicznego, modemu wykorzystującego kabel telewizyjny, drogą radiową, satelitarną, poprzez urządzenie komunikacyjne stosowane w laptopach itp. Ważne, by w fakturze usługa była wyspecyfikowana jako dostęp do internetu.

Warto przy tym pamiętać, że jeśli w 2007 roku podatnik wydał na dostęp do internetu więcej niż 760 zł, a faktury zostały wystawione na dwie osoby w rodzinie, od dochodów można odliczyć nawet podwojoną lub potrójną kwotę limitu. W przypadku rodziny korzystającej z dostępu do internetu, jeśli wydatki na ten cel są wyższe niż 760 zł rocznie, można sobie prawo do odliczeń nieco poszerzyć. Wystarczy bowiem zadbać, by operator wystawiał faktury na imię i nazwisko obu małżonków czy dorosłego dzie-

ka uzyskującego dochody, by każdy z nich mógł odliczyć odpowiednią część wspólnych wydatków od własnego dochodu lub przychodu.

Jeżeli faktura jest wystawiona na małżonków, mogą oni odliczyć nawet dwa razy po 760 zł zarówno wtedy, gdy rozliczają się wspólnie, jak i wtedy, gdy rozliczają się odrębnie.

Jeśli ktoś w trakcie 2007 roku wydał mniej niż 760 zł, odlicza sumę faktycznie poniesionych wydatków.

Jak rozliczyć ulgę z tytułu wychowywania dzieci

Prawo do ulgi przysługuje podatnikowi, który w roku podatkowym wychowywał własne lub przysposobione dzieci. Odliczenia z tego tytułu dokonuje się od podatku.

Tak zwana ulga na dzieci przysługuje z racji wychowywania:

- dzieci małoletnich,
- dzieci, bez względu na ich wiek, które zgodnie z odrębnymi przepisami otrzymywały zasiłek pielęgnacyjny,
- dzieci do ukończenia 25 lat uczące się w szkołach, o których mowa w przepisach o systemie oświaty lub w przepisach – Prawo o szkolnictwie wyższym, jeżeli w roku podatkowym dzieci te nie uzyskały dochodów, z wyjątkiem dochodów wolnych od podatku dochodowego, renty rodzinnej oraz dochodów w wysokości niepowodującej obowiązku zapłaty podatku.

Odliczeniu podlega kwota stanowiąca iloczyn liczby wychowywanych dzieci i kwoty 1145,08 zł. Wysokość odliczeń w ramach ulgi prorodzinnej dotyczy łącznie obojga rodziców. Kwotę tę odlicza się od podatku jednego z nich lub od podatku obojga.

Prawo do ulg w większości przypadków musi być potwierdzone dowodami poniesionych wydatków

W przypadku rodziców, w stosunku do których orzeczone zostały rozwód albo separacja, odliczenie przysługuje jednemu z nich, o którego dzieci faktycznie zamieszkują, o ile spełnione są pozostałe warunki. Jeżeli przez część roku podatkowego dzieci faktycznie zamieszkują u każdego z rodziców (w stosunku do których sąd orzekł rozwód lub separację), odliczenie przysługuje każdemu z nich. W tym przypadku kwota odliczenia stanowi iloczyn liczby miesięcy pobytu dzieci u rodzica i 1/12 kwoty wynikającej z pomnożenia liczby wychowywanych dzieci i kwoty 1145,08 zł.

Aby dokonać odliczenia, trzeba najpierw wypełnić odpowiednie rubryki części C załącznika PIT/0. ■

Dział VII

Prawa nabyte do ulg mieszkaniowych

Komu przysługuje ulga na oszczędzanie w kasie

Niektórzy podatnicy oszczędzający w kasach mieszkaniowych nadal mogą korzystać z dawnych ulg mieszkaniowych. Odliczeń mogą dokonywać dzięki prawom nabytym przed laty.

Podatnikom, którzy zawarli umowę o kredyt kontraktowy z bankiem prowadzącym kasę mieszkaniową o systematyczne gromadzenie oszczędności, według zasad określonych w przepisach o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego i przed 1 stycznia 2002 r. nabyli prawo do odliczenia od podatku wydatków poniesionych na cele określone w tej ustawie, w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2002 r., przysługuje prawo do ulgi podatkowej. Chodzi o odliczenia od podatku dalszych kwot wpłaconych oszczędności na kontynuację systematycznego gromadzenia oszczędności wyłącznie na tym samym rachunku oszczędnościowo-kredytowym i w tym samym banku prowadzącym kasę mieszkaniową, poniesionych od 1 stycznia 2002 r., do upływu określonego przed 1 stycznia 2002 r. terminu systematycznego gromadzenia oszczędności, wynikającego z umowy o kredyt kontraktowy.

Przez zawarcie umowy o kredyt kontraktowy osoba fizyczna zobowiązuje się do systematycznego gromadzenia oszczędności w kasie mieszkaniowej przez czas oznaczony, a bank prowadzący kasę mieszkaniową – do przechowywania oszczędności i udzielenia po upływie tego okresu długoterminowego kredytu na cele mieszkaniowe.

Po upływie umownego okresu systematycznego oszczędzania kasa mieszkaniowa zawiadamia, w ciągu miesiąca, posiadacza rachunku oszczędnościowo-kredytowego o nabyciu przez niego uprawnień do otrzymania kredytu. Na wniosek posiadacza rachunku oszczędnościowo-kredytowego kasa

mieszkaniowa zawiera z nim umowę kredytową i udziela kredytu na cele mieszkaniowe w ciągu trzech miesięcy od złożenia wniosku. Kasa mieszkaniowa udziela kredytu, jeżeli spłata kredytu została zabezpieczona hipotecznie lub w inny sposób określony w umowie kredytowej.

Kwota odliczenia nie może przekroczyć 30 proc. wydatków poniesionych w 2007 roku, nie więcej jednak niż 11 340 zł. Przy czym należy sprawdzić, czy odliczona kwota mieści się w kwocie limitu odliczeń przysługującego na 2007 rok, obliczonego jako różnica limitu odliczeń określonego na lata obowiązywania przepisów ustawy (1992–2007) i limitu odliczeń wykorzystanego w latach ubiegłych (1992–2006).

Przed dokonaniem odliczenia w PIT-37 lub PIT-36 trzeba najpierw wypełnić załącznik PIT/D.

Kto może skorzystać z ulgi odsetkowej

Choć począwszy od 1 stycznia 2007 r. zostaliśmy pozbawieni prawa do ulgi odsetkowej, mogą z niej korzystać wciąż osoby, które zawarły umowę kredytową przed końcem 2006 roku.

Odliczeń z tytułu ulgi odsetkowej w ramach zeznania podatkowego za 2007 rok dokonują podatnicy, którzy kontynuują korzystanie z tej ulgi (pierwszego odliczenia odsetek od dochodu dokonali w roku 2006 lub wcześniej), oraz podatnicy, którzy zacięgli kredyt budowlany przed 1 stycznia 2007 r., a w minionym roku zakończyli swoją inwestycję mieszkaniową. Ci drudzy dokonują więc po raz pierwszy odliczenia odsetek w ramach zeznania za 2007 rok. Muszą w związku z tym oprócz załącznika PIT/D wypełnić specjalny załącznik do zeznania – PIT-2K. Natomiast podatnicy kontynuujący za 2007 rok odliczenia z tytułu ulgi odsetkowej wypełniają tylko PIT/D.

Jak odliczać kwoty wcześniej nierozliczone

Możliwość zapłacenia niższego podatku od dochodu za 2007 rok daje też prawo do skorzystania z przepisów dotyczących praw nabytych podatników, którzy w 2007 roku nie ponieśli wydatków mieszkaniowych, ale odliczają wydatki poniesione i podlegające odliczeniu w latach ubiegłych w części, w jakiej nie znalazły one pokrycia w dochodzie albo w podatku za te lata.

Dotyczy to przede wszystkim podatników, którzy nabyli prawo do odliczeń wydatków poniesionych na cele budowlane przed 1997 rokiem, o ile w latach wcześniejszych (1997–2006) dochody do opodatkowania uzyskiwane przez podatnika były zbyt niskie, by w całości odjąć od nich przysługujące odliczenie. Cele budowlane to wydatki odliczane na zakup działki budowlanej, kupno lub budowę nowego mieszkania albo domu czy udział w budowie budynku wielorodzinnego z przeznaczeniem lokali na wynajem.

Niższy podatek za 2007 rok mogą też zapłacić podatnicy, którzy w latach 1992–2005 dokonywali odliczeń od podatku z tytułu poniesienia wydatków mieszkaniowych (w tym w ramach ulgi remontowo-modernizacyjnej), a przysługujące im odliczenie nie znalazło pokrycia w podatku za te lata. Niepoliczona kwota zwiększa przysługujące odliczenie od podatku w roku podatkowym.

Kwota przysługujących odliczeń od podatku, z tytułu poniesienia wydatków mieszkaniowych, które nie znalazły pokrycia w podatku obliczonym za rok podatkowy, podlega odliczeniu w latach następujących.

W jednym i drugim przypadku, by dokonać odliczenia, trzeba najpierw wypełnić załącznik PIT/D. Aby właściwie to wykonać, trzeba sięgnąć do PIT-u rocznego za 2006 rok, gdyż w nim wykazaliśmy kwotę przysługującego nam wciąż odliczenia, która nie miała pokrycia w dochodzie lub podatku za 2006 rok. ■

Dział VIII

Przed zapłatą podatku

Jak przekazać 1 proc. podatku organizacjom

Stosownie do postanowień art. 45 ust. 5c-5d ustawy PIT, tym razem darowiznę na rzecz organizacji pożytku publicznego przekazuje naczelnik urzędu skarbowego, na wniosek podatnika. Nadal natomiast jest to kwota nieprzekraczająca 1 proc. podatku należnego wynikającego z zeznania podatkowego, po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy w dół.

Przekazanie 1 proc. na OPP nastąpi w terminie trzech miesięcy od upływu terminu dla złożenia zeznania podatkowego, pod warunkiem że zeznanie podatkowe zostanie złożone przed upływem terminu określonego dla jego złożenia.

Wskazanie w zeznaniu podatkowym organizacji pożytku publicznego poprzez podanie jej nazwy i numeru wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego jest traktowane na równi ze złożeniem wniosku. Należy pamiętać, że zgodnie z przepisami ustawy można wskazać tylko jedną taką organizację, znajdującą się w wykazie organizacji mających status organizacji pożytku publicznego, o którym mowa w art. 45 ust. 5g ustawy.

Przepis ten stanowi, że w terminie do końca roku podatkowego minister pracy i polityki społecznej w porozumieniu z ministrem sprawiedliwości, ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym RP Monitor Polski wykaz organizacji mających status organizacji pożytku publicznego na 30 listopada roku podatkowego; w wykazie tym nie uwzględnia się organizacji prowadzących działalność gospodarczą polegającą na wytwarzaniu wyro-

bów przemysłu elektronicznego, paliwowego, tytoniowego, spirytusowego, winiarskiego, piwowarskiego, a także pozostałych wyrobów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,5 proc., oraz wyrobów z metali szlachetnych albo z udziałem tych metali, lub handlu tymi wyrobami.

Trzeba też pamiętać, że jeśli sami wpłacimy dowolną kwotę na rzecz organizacji pożytku publicznego już po wyliczeniu podatku, a więc w 2008 r., taką wpłatę będziemy mogli odliczyć jedynie jako darowiznę od dochodu za 2008 rok (do wysokości 6 proc. dochodu do opodatkowania). ▶

1 proc. podatku można przekazać tylko jednej wybranej organizacji

Gdzie złożyć roczne zeznanie

Podatnicy, którzy w ostatnim czasie zmieniali miejsce zamieszkania, muszą pilnować, by PIT złożyć we właściwym urzędzie.

Wypełniając roczne zeznanie podatkowe, należy podać nazwę urzędu skarbowego, którym kieruje właściwy dla podatnika naczelnik urzędu skarbowego. Podatnicy mający miejsce zamieszkania w Polsce składają zeznanie do urzędu skarbowego ustalonego według miejsca zamieszkania w ostatnim dniu roku podatkowego, a gdy zamieszkanie w Polsce ustało przed tym dniem, według ostatniego miejsca zamieszkania na jej terytorium.

Natomiast podatnicy podlegający ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu składają zeznanie do urzędu skarbowego właściwego w sprawach opodatkowania osób zagranicznych. Małżonkowie wnoszący o łączne opodatkowanie ich dochodów zeznanie składają do urzędu skarbowego ustalonego według miejsca ich zamieszkania w ostatnim dniu roku podatkowego.

Jeżeli małżonkowie wnoszący o wspólne opodatkowanie mają różne miejsca zamieszkania, składają PIT do urzędu skarbowego ustalonego według miejsca zamieszkania jednego z małżonków.

Kiedy złożyć PIT, a kiedy zapłacić podatek

Nie trzeba jednocześnie składać PIT i dopłacać do podatku. Ważne, aby z obu obowiązków wywiązać się do 30 kwietnia.

Jeśli uzyskujemy dochody z jednego źródła, to po wypełnieniu zeznania za 2007 rok raczej nie powinniśmy mieć niedopłaty, nawet jeśli nie korzystamy z ulg podatkowych. Natomiast gdy oprócz np. dochodów uzyskiwanych u jednego pracodawcy wykonywaliśmy zlecenia na rzecz innych podmiotów, a nasze dochody przekraczają pierwszą lub kolejną granicę tabeli podatkowej,

możliwe jest, iż po przeprowadzeniu rozliczeń w rocznym zeznaniu podatkowym okaże się, iż jesteśmy jeszcze winni fiskusowi określoną kwotę. Wynika to z faktu, że zleciodawcy czy inni płatnicy zawsze ustalają zaliczkę na podatek według stawki 19 proc. Natomiast gdy tak uzyskany dochód, dodany do innych, przekroczy próg 43 405 zł, powinien on być otaksowany wedle stawki 30 proc. W efekcie powstaje niedopłata, czyli obowiązek zapłacenia tej różnicy między ostateczną wysokością zobowiązania podatkowego i sumą zapłaconych zaliczek. Musimy ją uregulować w tym samym terminie, w jakim trzeba złożyć wypełniony PIT, a więc do 30 kwietnia 2008 r.

Formularz można wypełnić i złożyć w urzędzie wcześniej, natomiast określoną kwotę wpłacić na konto urzędu skarbowego do 30 kwietnia.

Kiedy trzeba dokonać kilku dopłat

Podatnik, który składa kilka zeznań z tytułu uzyskanych dochodów z różnych opodatkowanych źródeł, wnosi do kasy lub na konto fiskusa tyle dopłat, ile wynika ze złożonych odrębnie zeznań.

Jeśli podatnik uzyskał w 2007 roku dochody podlegające opodatkowaniu według skali tabeli podatkowej, a ponadto np. 19-proc. podatkiem od dochodów kapitałowych czy 19-proc. podatkiem od działalności gospodarczej, każdy z rodzajów takich dochodów rozlicza oddzielnie. Gdy w ramach jednego rozliczenia wyjdzie nadpłata, w innym zaś rozlicze-

niu powstanie obowiązek dopłacenia do podatku, nie wolno we własnym zakresie rekompensować tych zobowiązań, wpłacając np. na konto lub do kasy urzędu skarbowego jedynie różnicę między tymi zobowiązaniami. Właściwy tryb postępowania wygląda tak, że jednocześnie wnosimy dopłatę do podatku wynikającą z odpowiedniego zeznania rocznego, zaś ewentualną dopłatę z tytułu drugiego zeznania uzyskamy dopiero po jego zweryfikowaniu przez urząd skarbowy.

Dlaczego warto zachować kopię zeznania

Przepisy nie wymagają przechowywania kopii zeznania. Jednak ze względów praktycznych jest to nieodzowne.

Jeśli zdecydujemy się wypełnić PIT dostarczyć bezpośrednio do urzędu skarbowego (osobiście lub za pośrednictwem innej osoby, która zechce nam wyświadczyć taką przysługę), to wówczas na kopii możemy uzyskać pieczęć urzędu potwierdzającą złożenie zeznania. Taki dokument będzie dowodem, że wywiązaliśmy się z obowiązku rozliczenia rocznego w terminie oraz ułatwi nam załatwienie spraw urzędowych bez konieczności starania się o odpowiednie zaświadczenie z urzędu skarbowego. Dzięki kopii wypełnionego PIT-u rocznego z pieczęcią urzędu szybciej załatwimy formalności kredytowe w banku i w wielu innych urzędach.

ZBIGNIEW BISKUPSKI, EDYTA DOBROWOLSKA

SPROSTOWANIE

■ W dodatku z 21 grudnia 2007 r. (GP nr 248) podaliśmy błędne wysokości opłat skarbowych związanych z zawarciem związku małżeńskiego. Na podstawie ustawy z 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. nr 225, poz. 1635 ze zm.), nie jest już jednak pobierana opłata za podanie o braku przeszkód do zawarcia związku małżeńskiego, a także za wydanie zaświadczenia potrzebnego do zawarcia ślubu konkordatowego ani za załączniki. Aktualna opłata skarbową za sporządzenie aktu małżeństwa wynosi 84 zł.

■ W dodatku z 4 stycznia 2008 r. (GP nr 3) w tekście zatytułowanym Kupno-sprzedaż samochodu, podaliśmy błędnie nazwę deklaracji w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnych stosowanej w przypadku takiej umowy. Zamiast druku PCC-1 powinno być PCC-3.

Przepraszamy za błędy – Arkadiusz Jaraszek, Katarzyna Rychter

PRENUMERATA
2008

Zamówiłeś prenumeratę Gazety Prawnej odbierz swój prezent

Zamawiam: Kalendarium dziejów świata

Dane zamawiającego:

Imię* Nazwisko* Stanowisko*
 E-mail Tel.* Faks Tel. komórkowy
 Nazwa firmy* NIP*
 Ulica, nr budynku i lokalu*
 Kod pocztowy* Miejscowość*
 Prenumerata Gazety Prawnej na 2008 rok zamówiona w firmie kolporterskiej: * As Press Garmond GLM HDS Polska Kolporter SA Prasa do domu RUCH SA Poczta Polska
 INFOR SA Inna – jaka

Dane dotyczące firmy prenumerującej Gazetę Prawną: *

Forma prawna:

☐ Spółka z o.o.	☐ Spółka cywilna	☐ Państwowa Jednostka Organizacyjna	☐ Inna spółka	☐ Wymiar sprawiedliwości
☐ Indywidualna działalność gospodarcza	☐ Jednostka budżetowa	☐ Przedsiębiorstwo komunalne	☐ Fundacja	☐ Gospodarstwo pomocnicze
☐ Spółdzielnia	☐ Odbiorca indywidualny	☐ Jedn. samodzielną z osobowością prawną	☐ Instytucja kultury	☐ Fundusze celowe
☐ Spółka jawna	☐ Przedsiębiorstwo państwowe	☐ Jednostka sam. niepubliczna	☐ Spółka komandytowa	☐ Wspólnota
☐ Spółka akcyjna	☐ Stowarzyszenie		☐ Zakład budżetowy	
	☐ Jedn. samorządu terytorialnego		☐ Jednostka sam. publiczna	
- * pola obowiązkowe

Adres do wysyłki prezentu – wypełnić, jeżeli adres dostawy jest inny niż w danych teleadresowych firmy

Nazwa firmy / Nazwisko
 Ulica, nr budynku i lokalu
 Kod pocztowy Miejscowość

- Wyrażam zgodę na zamieszczenie naszych danych osobowych w bazie Grupy Wydawniczej INFOR SA i wykorzystywanie ich w celach marketingowych (zgodnie z ustawą z dn. 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych, Dz.U. nr 133, poz 833) z możliwością wglądu do swoich danych oraz prawem ich aktualizowania.
- Wyrażam zgodę na otrzymywanie od Grupy Wydawniczej INFOR SA informacji handlowych w rozumieniu ustawy z dn. 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. nr 144, poz. 1204)

Podpis

Wypełnij i wyślij

poctą: Biuro Obsługi Klienta, ul. Okólna 40, 05-270 Marki;
 faksem (022) 761 30 35; w internecie: www.gazetaprawna.pl/prenumerata

Prawo i Życie

Piątek, 11 stycznia 2008

Pytania i odpowiedzi

PRAWO SPADKOWE

Odrzucenie roli wykonawcy, odwołanie testamentu, warunki dla wykonawcy, powołanie spadkobierców, podpis pod testamentem

WYKONAWCA TESTAMENTU

Czy można odrzucić rolę wykonawcy

1 Jeden z moich wujów w ogóle nie chciał mnie słuchać i w testamencie powołał mnie do pełnienia roli jego wykonawcy. Obecnie jest on w szpitalu w bardzo ciężkim stanie, a ja mam propozycję dobrej pracy za granicą. Chciałbym zwolnić się z tego obowiązku. Czy jest to możliwe. Kiedy i w jaki sposób mogę to zrobić?

Jeżeli osoba powołana do pełnienia funkcji wykonawcy testamentu nie chce tego obowiązku przyjąć, powinna złożyć odpowiednie oświadczenie przed sądem.

W przeciwieństwie do możliwości objęcia funkcji wykonawcy testamentu w sposób dorozumiany, zrzeczenie się jej powinno – dla bezpieczeństwa obrotu, jak i ochrony osób bezpośrednio zainteresowanych – nastąpić wyraźnie przed sądem spadku. Nie trzeba przy tym podawać powodów uzasadniających decyzję w tej sprawie. Należy zaznaczyć, że skuteczne odrzucenie funkcji wykonawcy testamentu może nastąpić dopiero po śmierci spadkodawcy. Jest tak dlatego, że testament wywołuje skutki prawne dopiero z chwilą śmierci spadkodawcy.

Z tego wynika, że jeżeli nasz czytelnik nie chce być wykonawcą testamentu, to po śmierci wujów powinien złożyć przed sądem oświadczenie, w którym wyraźnie stwierdzi, że nie przyjmuje tego obowiązku.

Podstawa prawna

■ Art. 987 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 ze zm.).

TREŚĆ TESTAMENTU

Czy zrzeczenie się odwołania jest ważne

2 Siedem lat temu sporządziłem testament i obiecałem wówczas, że nigdy go nie odwołam. Jednak od tego czasu wiele się zmieniło i dlatego wolałbym sporządzić drugi. Czy takie zrzeczenie się prawa do odwołania testamentu jest dla mnie wiążące?

Czytelnik nadal może odwołać sporządzony kilka lat temu testament. Wcześniejse określenie testamentu jako ostatecznego i nieodwoływalnego nie pozbawia go tzw. swobody testowania przejawiającej się m.in. w możliwości dokonywania zmian. Spadkodawca może bowiem w każdym czasie odwołać zarówno cały testament, jak i jego poszczególne postanowienia. Nie ma przy tym znaczenia nawet fakt zrzeczenia się tego rodzaju uprawnień. Nie trzeba też podawać powodów odwoływania testamentu.

Istnieją trzy zasadnicze sposoby odwołania testamentu. Pierwszy polega na jego zniszczeniu lub pozbawieniu go cech, od których zależy jego ważność. Odwołanie testamentu może nastąpić także poprzez dokonanie w nim zmian, z których wynika wola odwołania jego postanowień. Odwołanie testamentu może też nastąpić poprzez sporządzenie

Jakie warunki może postawić spadkodawca

3 USTANOWIENIE WYKONAWCY Zamierzam w testamencie powołać jego wykonawcę. Jednak chciałbym, żeby to nie był jeden ze spadkobierców, lecz zapisobierca. Zamierzam zastrzec pewne warunki, które powinien spełnić. Na wypadek gdyby się z tego nie wywiązał, chcę wskazać innego wykonawcę. Czy to będzie zgodne z przepisami?

Czytelnik może postąpić w ten sposób. Spadkodawca może powołać na wykonawcę testamentu dowolną osobę mającą pełną zdolność do czynności prawnych. Innych wymagań przepisy nie stawiają. Może nim być dowolna osoba, zarówno spadkobierca, jak i zapisobierca, a także inne osoby, jeśli tylko mają pełną zdolność do czynności prawnych. Zasad wyznaczania wykonawcy testamentu wynika ponadto, że musi go wyznaczyć spadkodawca. Decyzja w tej sprawie nie może należeć do kogoś innego. Spadkodawca może powołać wykonawcę testamentu tylko w testamencie, a nie w drodze innej czynności prawnej.

Wykonawca testamentu może być ustanowiony pod warunkiem zawieszającym lub rozwiązującym. Nie jest natomiast dopuszczalne przyjęcie funkcji wykonawcy testamentu pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu.

Można powołać wykonawcę testamentu z zaznaczeniem, że gdyby nie chciał on lub nie mógł wykonać związanych z tą funkcją czynności, to wykonawcą będzie inna osoba wskazana jednocześnie w testamencie (tzw. wykonawca zastępczy).

Podstawa prawna

■ Art. 986 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 ze zm.).

nowego oświadczenia określającego ostatnią wolę spadkodawcy. Z przedstawionych przez czytelnika informacji wynika, że zamierza postąpić właśnie w ten sposób. Musi więc pamiętać o tym, że warto w treści nowego testamentu zaznaczyć, że odwołuje ten, który sporządził go kilka lat temu. W przeciwnym razie ulegną odwołaniu tylko te postanowienia poprzedniego testamentu, których nie da się pogodzić z treścią nowego.

Poza tym przy sporządzaniu nowego testamentu nie można zapomnieć o zamieszczeniu daty. W przypadku istnienia kilku testamentów o różnej treści, duże znaczenie ma określenie, w jakiej kolejności zostały sporządzone.

Podstawa prawna

■ Art. 946–947 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 ze zm.).

ZARZĄDZANIE SPADKIEM

Jakie obowiązki po ogłoszeniu upadłości

4 Ogłoszono upadłość firmy prowadzonej przez mojego wujka, który powierzył mi funkcję wykonawcy testamentu. Czy to zwalnia mnie z ciążących na mnie obowiązków? Chciałbym, żeby tak było, ponieważ ostatnio choruję i nie jestem w stanie zajmować się sprawami związanymi ze spadkiem pozostawionym po wujku.

Po ogłoszeniu upadłości syndyk upadłości z mocy prawa przejmuje zarząd spadkiem od wykonawcy testamentu. Jednak tego rodzaju przejęcie nie zwalnia go w całości z funkcji powierzonej mu

przez spadkodawcę. Wykonawca testamentu nadal powinien realizować swoje obowiązki poprzez podejmowanie w postępowaniu upadłościowym i poza nim niezbędnych czynności mających na celu zabezpieczenia rozporządzeń testamentowych zgodnie z wolą spadkodawcy. Zwolnienie z tych obowiązków jest możliwe tylko przez sąd w trybie art. 990 kodeksu cywilnego. Jeśli nasz czytelnik nie chce dłużej pełnić obowiązków wykonawcy testamentu, powinien wystąpić do sądu z wnioskiem w tej sprawie. Dopiero z chwilą gdy uprawomocni się orzeczenie o zwolnieniu wykonawcy testamentu z jego funkcji, nie musi on pełnić swoich obowiązków.

Podstawa prawna

■ Art. 990 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 ze zm.).

POWOŁANIE DO SPADKU

Czy można powołać dodatkowego spadkobiercę

5 Nie mam ślubu z matką mojego dziecka, które ma urodzić się za kilka miesięcy. Chciałbym sporządzić testament, bo w pracy przy gaszeniu pożarów często zdarzają się wypadki śmiertelne. Czy dziecko poczęte, ale nienarodzone, może dziedziczyć? Czy na wypadek gdyby nie urodziło się żywe, mogę wskazać w jego miejsce inną osobę?

Nie może być spadkobiercą osoba fizyczna, która nie żyje w chwili otwarcia spadku ani osoba prawna,

która w tym czasie nie istnieje. Jednak dziecko w chwili otwarcia spadku już poczęte może być spadkobiercą, pod warunkiem że urodzi się żywe. Za chwilę przyjścia na świat w sensie prawnym przyjmuje się moment opuszczenia organizmu matki. Jeśli dziecko nie urodzi się żywe, wówczas nie może być spadkobiercą.

Przepisy pozwalają na tak zwane podstawienie. Polega ono na powołaniu dodatkowego spadkobiercy testamentowego na wypadek, gdyby osoba powołana jako spadkobierca ustawy lub testamentowy nie chciała lub nie mogła być spadkobiercą.

W przedstawionym przez czytelnika przypadku można więc zastosować podstawienie. Należy przy tym pamiętać, że ustanowienie w testamencie podstawienia wyłącza możliwość stosowania przepisów przewidujących dziedziczenia dalszych krewnych w ramach dziedziczenia ustawowego, czy też stosowanie instytucji przystoju.

Podstawa prawna

■ Art. 927 par. 2 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 ze zm.).

DZIEDZICZENIE TESTAMENTOWE

Jak prawidłowo podpisać dokument

6 Chciałbym sporządzić testament własnoręcznie, ponieważ ze względu na stan zdrowia nie jestem w stanie jechać do notariusza. Wiem, że są jakieś wymagania dotyczące podpisania tego rodzaju testamentu. Jak to powinno wyglądać, aby nie było żadnych wątpliwości co do jego ważności?

Najlepiej byłoby, aby pod tego rodzaju testamentem znalazł się podpis zawierający czytelnie napisane imię, nazwisko i datę urodzenia testatora, czyli osoby sporządzającej testament. Wtedy nie ma żadnych kłopotów z identyfikacją osoby spadkodawcy. W praktyce zazwyczaj używa się tylko podpisu, który powinien składać się z imienia i nazwiska. Można się także ograniczyć do samego nazwiska. W przy-

padku osoby sporządzającej testament, która posługuje się nazwiskiem dwuczłonowym, wystarczy posłużenie się jednym nazwiskiem. Podpis, podobnie jak cały testament, musi być własnoręczny, bez możliwości sporządzenia go w inny sposób.

Przyjmuje się, że parafla lub inicjały nie stanowią wymaganego podpisu. Nazwisko w skróconej formie może być uznane tylko wówczas za prawidłowe, gdy spadkodawca posługiwał się zwykle takim skrótem i gdy skróten nie ogranicza się jedynie do inicjałów lub zarysu kreski. Ponadto musi on być na tyle wyraźny, aby każdy, kto znał nazwisko spadkodawcy, mógł je odczytać.

Przepisy nie precyzują, w którym miejscu powinien być złożony podpis testatora. Jednak funkcja, jaką on spełnia, wskazuje, że powinien on znajdować się na końcu pod dokonany rozrządzeniami testamentowymi.

PODSTAWA PRAWNA

■ Art. 949 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 ze zm.).

MONIKA BURZYŃSKA

FINANSE

Budowa przystani żeglarskiej, rozpoczęcie działalności gospodarczej, inwestycje w służbie zdrowia

WSPARCIE REGIONALNE

Jakie dotacje na przystań żeglarską

7 Staramy się zbudować przystań żeglarską nad jednym z jezior Pomorza Drawskiego (woj. zachodniopomorskie). Przeczytałem w GP artykuł o unijnej dotacji na powstanie Narodowego Centrum Żeglarstwa w Gdańsku. Czy możemy dostać unijne pieniądze na rozwój własnej działalności?

Oczywiście, istnieje szansa uzyskania dotacji unijnych na budowę przystani żeglarskiej. Ponieważ inwestycja będzie realizowana w woj. zachodniopomorskim, należy ubiegać się o środki z zachodniopomorskiego regionalnego programu operacyjnego. Dotacji z krajowych programów operacyjnych nie uda się uzyskać, bowiem inwestycja musi mieć charakter ponadregionalny (dla projektów turystycznych w programie Innowacyjna Gospodarka) oraz jest za mało innowacyjna

(dla projektów inwestycyjnych w tym samym programie).

Niestety, nie wiadomo czy podmiot, który stara się zbudować przystań żeglarską, jest małym lub średnim przedsiębiorcą czy też innym podmiotem.

W pierwszym przypadku sprawa jest jasna. O wyborze źródła, z którego będzie można pozyskać dotacje, zdecydować wielkość planowanych inwestycji i wynikająca z tego wielkość dotacji. Jeśli kwota dotacji nie przekracza 500 tys. zł (należy pamiętać, że inwestycja jest realizowana na terenach wiejskich), to należy aplikować do Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (w ramach Osi priorytetowej 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej). Te środki będzie rozdysponowywała Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Dokładniejsze informacje można uzyskać w jej regionalnych oddziałach.

Jeśli kwota dotacji przekracza próg 500 tys. zł, to o wsparcie można aplikować już z regionalnego programu operacyjnego. Jest w nim stworzone osobne wsparcie dla inwestycji z zakresu turystyki. Niestety, władze regionu wyłączają sektor małych i średnich przedsiębiorstw z możliwości aplikowania o nie. To oznacza, że należy stanąć w szranki w konkursach o zwykle dotacje inwestycyjne dla firm (w ramach

Poddziałanie 1.1.2. Inwestycje w małe i średnie przedsiębiorstwa). To obniża szansę na uzyskanie dofinansowania, bowiem doświadczenie uczy, że występuje w nich największa konkurencja o unijne środki. Zgodnie z zapisami regionalnego programu operacyjnego, priorytetowo będą traktowane projekty zlokalizowane na obszarach słabiej rozwiniętych gospodarczo oraz tworzące nowe miejsca pracy. Można to wykorzystać, aby zwiększyć swoje szanse na dotacje.

Jeśli podmiot, który chce zbudować przystań żeglarską, jest dużym przedsiębiorcą lub inną instytucją (np. samorządową), to może wykorzystać możliwości, jakie dają ukierunkowane dotacje dla sektora turystyki. W przypadku inwestycji, o której mowa, należy aplikować o unijne pieniądze w ramach Poddziałania 5.1.2 Infrastruktura turystyki w zachodniopomorskim regionalnym programie operacyjnym. W ramach tego Poddziałania można uzyskać dofinansowanie do projektów, takich jak budowa, przebudowa i modernizacja publicznej infrastruktury turystycznej, czyli m.in. przystani żeglarskich i innych nieruchomości służących turystyce wodnej.

W przypadku dotacji z regionalnego programu operacyjnego bliższe informacje można uzyskać w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim.

ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI

Skąd pieniądze na założenie firmy

9 Jestem na piątym roku studiów i chciałbym założyć własną firmę, która zajmowałaby się budową domów jednorodzinnych i ich wykończeniem. Z moich planów wynika, że zatrudniłbym na początek pięć osób, a potem – kiedy firma rozwinęłaby się – kolejne trzy. Czy mam szansę uzyskać dotację na założenie własnego przedsiębiorstwa? Mieszkam na wsi w województwie lubelskim.

Najprostszym sposobem zdobycia pierwszych środków publicznych na założenie własnej firmy jest dotacja z urzędu pracy. Nie jest ona duża, bo wynosi ok. 13 tys. zł. Niestety w tym przypadku jest ona nieosiągalna, bowiem student nie może zarejestrować się jako osoba bezrobotna. A tylko osoby posiadające taki status mogą ubiegać się o to wsparcie.

Jeśli chodzi o dotacje z funduszy unijnych, to są dwa źródła, z których można dostać pieniądze na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Można uzyskać dotację w kwocie maksymalnie 40 tys. zł, która będzie oferowana w ramach Działania 6.2 w programie Kapitał Ludzki. Środki te można wydać na inwestycje w drobny sprzęt oraz wyposażenie niezbędne do uruchomienia działalności. Ponadto można ubiegać się o wsparcie pomostowe w wysokości minimalnej pensji krajowej przez okres sześciu miesięcy (w uzasadnionych przypadkach może ona zostać przedłużona do 12 miesięcy). Ta pomoc jest dostępna po zarejestrowaniu działalności. Oprócz tego można także liczyć na doradztwo i szkolenia.

Jakie wsparcie na zakup aparatury

8 SŁUŻBA ZDROWIA Jestem przedstawicielem niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej w woj. lubuskim. Chcielibyśmy kupić kilka nowych urządzeń medycznych. Czy jest szansa na uzyskanie dotacji z funduszy unijnych? Mam podpisany kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Zakłady opieki zdrowotnej były w latach 2004-2006 jednym z naturalnych odbiorców wsparcia unijnego. Nie inaczej będzie w latach 2007-2013, kiedy służba zdrowia jest wspierana na kilku różnych poziomach. W tym konkretnym przypadku dotacji należy szukać w Lubuskim regionalnym programie operacyjnym. Tworząc swoje RPO samorzady wojewódzkie przeznaczały część unijnych pieniędzy na wspieranie regionalnej służby zdrowia. W regionie lubuskim na ten cel zostało bezpośrednio przeznaczone ponad 16 mln euro w ramach Działania 4.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia w programie.

Lektura programu i jego uszczegółowień nie pozostawia jednak złudzeń. Środki przeznaczone bezpośrednio na wspieranie inwestycji w służbie zdrowia w regionie lubuskim mogą trafić do zakładów opieki zdrowotnej tylko wówczas, gdy mają one charakter publiczny. W innych przypadkach beneficjentem może być jednostka samorządu terytorialnego lub jej jednostka organizacyjna lub organizacja pozarządowa niedziałająca w celu osiągnięcia zysku.

Jak widać, niepubliczny ZOZ został wyłączony z możliwości ubiegania się o wsparcie. Jeśli jej właścicielem jest samorząd, to on może aplikować o dotację unijną na zakup wyposażenia. W ramach Działania 4.1 w lubuskim RPO można także zgłaszać projekty, które będą realizowane na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego.

Jeśli właścicielem ZOZ-u są osoby prywatne (grupa lekarzy) lub firma, to nie może on ubiegać się o dotacje z Działania 4.1. Wówczas pozostaje mu podjęcie starań o uzyskanie wsparcia inwestycyjnego z regionalnego programu operacyjnego dla przedsiębiorców.

Są one dostępne w Priorytecie 2 RPO. W zależności od wielkości firmy ZOZ powinien złożyć aplikację o dotacje dla mikroprzedsiębiorstw lub małych i średnich firm.

Abymy większe projekty inwestycyjne (o wartości ponad 50 tys. zł) miały szansę na zdobycie dotacji, muszą one spełnić kilka kryteriów. Są to m.in. unowocześnienie wyposażenia, rozszerzenie zakresu działalności. Ponadto beneficjent musi wykazać, że projekt będzie miał charakter innowacyjny i musi spełnić kryterium nowej inwestycji.

O pieniądze mogą starać się osoby, które przez rok przed ubieganiem się o pieniądze nie prowadziły działalności gospodarczej. Preferowane będzie udzielanie wsparcia dla osób młodych, kobiet oraz mieszkańców wsi.

Co ważne, o dotacje nie stara się beneficjent. To oznacza, że nie musi on składać wniosku o dotację i przechodzić skomplikowanej procedury konkursowej. Unijne pieniądze będą w konkursach rozdysponowywane wśród instytucji pełniących rolę operatorów wsparcia. Będą one udzielały kompleksowej pomocy w założeniu własnej firmy, łącznie z wyplaceniem dotacji. Takie konkursy będą rozpisowywały wojewódzkie

urzędy pracy i tam też będzie można znaleźć informacje, do kogo zgłosić się po uzyskanie wsparcia. Dotacje powinny być dostępne w II kwartale tego roku.

Do mieszkańców wsi adresowana jest także pomoc na tworzenie mikroprzedsiębiorstw w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wsparcie w wysokości maksymalnej do 300 tys. zł będzie udzielała Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W przypadku tych dotacji potrzebny jest jednak wkład własny beneficjenta, który musi wynosić 50 proc. wartości inwestycji. Czyli jeśli założenie firmy ma pochłoniąć 50 tys. zł, to z dotacji może pochodzić maksymalnie 25 tys. zł. Wysokość wsparcia

zależy także od tworzenia nowych miejsc pracy. Jeśli firma zatrudni jedną, dwie osoby, to maksymalnie dostanie 100 tys. zł, a jeśli trzy, cztery, to 200 tys. zł. Na 300 tys. zł można liczyć w przypadku stworzenia więcej niż pięciu miejsc pracy.

Forma prowadzenia działalności przy staraniach o unijne dotacje nie odgrywa roli. Jednak jeśli tworzymy spółkę i ubiegamy się o dotację z Działania 6.2 w programie Kapitał Ludzki, to można dostać po 40 tys. zł na każdego współzłożnika, pod warunkiem że są to osoby, które przez ostatni rok nie prowadziły działalności gospodarczej.

MARIUSZ GAWRYCHOWSKI

UBEZPIECZENIA

Odmowa wypłaty odszkodowania, skutki braku ważnego prawa jazdy, termin zgłoszenia kradzieży

OBOWIĄZKOWE BADANIA

Kiedy można stracić odszkodowanie

10 Dostałem odmowę wypłaty odszkodowania z AC ze względu na brak badań technicznych pojazdu. Okazało się, że gdy w ubiegłym roku miałem stuczkę, nie zrobiłem badania technicznego po naprawie samochodu. Ale potem zrobiłem zwykły przegląd okresowy. Czy towarzystwo mogło odmówić mi wypłaty?

Owszem, jeśli warunki ubezpieczenia przewidywały, że towarzystwo może odmówić wypłaty odszkodowania, w przypadku gdy auto nie ma wymaganych badań technicznych. Do tych zalicza się nie tylko te okresowe badania, które robimy np. po trzech latach w przypadku samochodu nowego i co roku w przypadku aut starszych niż trzy lata. Obowiązkowe jest też wykonanie dodatkowego przeglądu po każdej szkodzi, której usunięcie kosztowało więcej niż 2 tys. zł. Przy czym obojętne jest, czy szkoda była likwidowana z OC sprawcy wypadku czy z własnej polisy AC – to ubezpieczyciel musi pokryć koszty takiego badania (dla samochodu osobowego wynoszą ok. 100 zł). Co ciekawe, niektóre towarzystwa wyraźnie w swoich warunkach piszą, że wymagają dodatkowego badania technicznego, a inne ograniczają się do ogólnego stwierdzenia o konieczności posiadania ważnych wszystkich badań technicznych. Można próbować odwołać się od decyzji towarzystwa i ewentualnie nawet wystąpić do sądu, jeśli będziemy w stanie udowodnić, że brak badania technicznego nie wpłynął na powstanie szkody. Będzie to łatwe, jeśli mieliśmy tylko zarysowany bok i urwane lustro auta. Usunięcie takiej szkody będzie droższe niż 2 tys. zł, więc badanie techniczne będzie konieczne. Nie ulega natomiast wątpliwości, że takie uszkodzenie nie wpływa na bezpieczeństwo i nawet ewentualna samodzielna naprawa (lub jej brak) nie zwiększa prawdopodobieństwa wypadku. Może się więc okazać, że sąd nakaze towarzystwu wypłatę odszkodowania, przy czym byłaby to sprawa precedensowa.

Podstawa prawna

■ Art. 81 ust. 8 pkt 4 ustawy z 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2003 r. nr 58, poz. 515 ze zm.).

■ Art. 17 ustawy z 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. nr 124, poz. 1151 ze zm.).

Kiedy należy powiadomić ubezpieczyciela

11 KRADZIEŻ AUTA Skradziono mi samochód w sobotę i tego samego dnia poinformowałem o tym policję. Do towarzystwa zgłosiłem się w poniedziałek, ale odmówiono mi wypłaty, motywując to tym, że powinienem to zrobić w ciągu 24 godzin od kradzieży. Czy miało to tego prawo?

W warunkach ubezpieczenia można znaleźć taki wymóg. Nie oznacza to jednak, że klient jest bez szans, żeby dostać odszkodowanie. Zgodnie z nowymi przepisami kodeksu cywilnego, które obowiązują od 10 sierpnia 2007 r., ubezpieczyciel może zmniejszyć świadczenie w razie niespełnienia obowiązków informacyjnych w dwóch przypadkach. Po pierwsze, brak informacji musi być efektem rażącego niedbalstwa lub winy umyślnej. Po drugie, towarzystwo musi wykazać, że brak informacji przyczynił się do zwiększenia szkody lub uniemożliwił ubezpieczycielowi ustalenie okoliczności i skutków wypadku. Oznacza to, że w omawianym przypadku, skoro natychmiast po kradzieży policja została poinformowana, towarzystwu trudno będzie wykazać, że w wyniku opóźnienia nie może ustalić okoliczności i skutków zdarzenia.

Podstawa prawna

■ Art. 818 par. 3 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 1971 r. nr 16, poz. 93 ze zm.).

PRAWO JAZDY

Jakie skutki braku ważnego dokumentu

12 Czy osobie, która w momencie wypadku nie ma ważnego prawa jazdy na nowym formularzu, tylko jeszcze stary dokument, towarzystwo może odmówić wypłaty odszkodowania z AC komunikacyjnego?

Nie powinno mieć takiego prawa, przynajmniej w przypadku gdy prawo jazdy jest wydane bezterminowo. Taka osoba ma stosowne uprawnienia, tylko dokument je potwierdzający stracił ważność. Zupełnie inaczej będzie jednak, gdy kierowca nie wymienił prawa jazdy, które np. było wydane na określony termin i jego przedłużenie zostało uzależnione od wykonania badań medycznych.

Wtedy można uznać, że kierowca nie ma uprawnień do prowadzenia pojazdu. Warto zwrócić uwagę, że brak uprawnień do prowadzenia pojazdu może być też podstawą do tzw. postępowania regresowego, jeśli wyrządzimy szkodę naprawioną z OC komunikacyjnego. Oznacza to, że towarzystwo wypłaci odszkodowanie poszkodowanemu, ale potem będzie żądało od sprawcy wypadku zwrotu wypłaconych kwot. Wyjątkiem od tej zasady są przypadki, w których chodzi o ratowanie życia ludzkiego lub mienia albo o pośpiech za sprawcą przestępstwa podjęty bezpośrednio po jego popełnieniu. Przy czym zwróćmy uwagę, że tu przepisy mówią wyraźnie o braku uprawnień, a nie braku ważnego dokumentu potwierdzającego uprawnienia.

Podstawa prawna

■ Art. 43 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (Dz.U. nr 124, poz. 1152 ze zm.).

MARCIN JAWORSKI

PODATKI

Rozliczenie prezentów od pracodawcy, przekazanie darowizny na rzecz organizacji pożytku publicznego

PRZYCHODY PRACOWNIKÓW

Czy trzeba rozliczyć otrzymaną paczkę

13 Każdy pracownik naszej firmy otrzymał w grudniu ubiegłego roku paczkę świąteczną. Była w niej zimowa kurtka o wartości 315 zł. Jak się dowiedziałem, paczki kupiono z pieniędzy zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Czy taki prezent od pracodawcy

trzeba rozliczyć w rocznym zeznaniu podatkowym?

Nie ma takiego obowiązku. W tym przypadku będą miały zastosowanie przepisy dotyczące preferencji podatkowej przewidzianej w art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Z regulacji tych wynika, że wolna od podatku dochodowego jest wartość rzeczowych świadczeń otrzymanych przez pracownika, sfinansowanych w całości ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub funduszy związków zawodowych – do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 380 zł. Rzeczowymi świadczeniami nie są jednak bony, talony i inne

znaki, uprawniające do ich wymiany na towary lub usługi. Zatem zwolniona z PIT jest wartość rzeczowych świadczeń otrzymanych przez pracownika, jeżeli spełnione zostaną wspomniane następujące przesłanki: świadczenie ma charakter rzeczowy, źródłem finansowania są w całości środki z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub związków zawodowych, a wartość świadczeń rzeczowych nie przekracza 380 zł.

Podstawa prawna

■ Art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2000 r. nr 14, poz. 176 ze zm.).

ULGI W ZEZNANIU ROCZNYM

Czy mogę przekazać
1 proc. podatku

14 Czy wypełniając roczne zeznanie PIT-38, w którym rozliczę dochody uzyskane w ubiegłym roku na giełdzie, będę mógł zadeklarować o przekazaniu 1 proc. podatku dla organizacji pożytku publicznego?

Osoba rozliczająca dochody w zeznaniu podatkowym PIT-38 ma taką możliwość. O przeznaczeniu 1 proc. podatku należnego na rzecz organizacji pożytku publicznego można wnioskować w części H druku PIT-38. Warto w tym przypadku przypomnieć regulacje zawarte w art. 45 ust. 5c–5f ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Otóż zgodnie z tymi przepisami, naczelnik urzędu skarbowego – na wniosek podatnika – przekazuje na rzecz organizacji pożytku publicznego kwotę w wysokości nieprzekraczającej 1 proc. podatku należnego wynikającego z zeznania podatkowego, po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy w dół. Ważny jest też ter-

min. Mianowicie przekazanie wspomnianej kwoty, po pomniejszeniu o koszty przelewu bankowego, nastąpi w terminie trzech miesięcy od upływu terminu dla złożenia zeznania podatkowego. Warunek jest jednak taki, by zeznanie podatkowe zostało złożone przed upływem terminu określonego dla jego złożenia.

Podstawa prawna

■ Art. 30b i art. 45 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2000 r. nr 14, poz. 176 ze zm.).

KRZYSZTOF TOMASZEWSKI

PRAWO CYWILNE

Ochrona dóbr osobistych, cena sprzedaży w umowie, podpis na dokumencie, odpowiedzialność klubu sportowego

DOBRA OSOBISTE

Czy na publikację
zdjęcia potrzebna zgoda

15 W lokalnej gazecie ukazała się fotografia mojego dziecka. Wprawdzie nie podpisano jej i nie podano o kogo chodzi, ale stanowiła ilustrację do artykułu o tym, jak nie należy się zachowywać w parku. Moja rodzina nie wyraziła zgody na publikację, bo nawet nie wiedzieliśmy, że dziecko zrobiono zdjęcie. Czy możemy domagać się odszkodowania?

Tak, na publikację fotografii potrzebna jest zgoda osoby, która się na niej znajduje. Jeżeli było to dziecko, to potrzebna jest zgoda jego rodziców. W orzeczeniu Sądu Najwyższego z 2 lutego 1967 r. (sygn. akt I CR 496/66, OSNCP nr 92, 1967 r. poz. 161) sąd stwierdził, że bezprawne jest publikowanie fotografii określonej osoby bez jej zgody. Uznał też, że już dalsza publikacja tej samej fotografii nie wymaga zgody pod warunkiem, że zostało wskazane pierwotne źródło, a w dodatku nie zostały na niej wprowadzone żadne zmiany. Na przykład nie opublikowano tylko części fotografii, co może sprawiać wrażenie, że przedstawia ona zupełnie inną scenę niż pokazana w poprzedniej wersji. Zdaniem sądu, przy dalszej publikacji należy podać okoliczności, w jakich zostało zdjęcie wykonane i opublikowane po raz pierwszy.

Przez opublikowanie fotografii dochodzi do naruszenia dobra osobiste dziecka wówczas, gdy można uznać, że zachowywało się ono w sposób opisany w artykule gazety. Rodzice dziecka mogą domagać się, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków. Na przykład mogłyby złożyć oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Można się od niej domagać również zadośćuczynienia pieniężnego albo zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Zdarza się, że na skutek naruszenia dobra osobiste go zostaje też wyrządzona szkoda majątkowa. Wtedy rodzice poszkodowanego dziecka mogą domagać się jej naprawienia.

Gdyby osoba, która naruszyła dobro osobiste dziecka, nie chciała dobrowolnie naprawić szkody, wypłacić zadośćuczynienia albo sumy na wskazany cel społeczny, to wtedy można wystąpić przeciwko niej z pozwem do sądu. Przed sądem w sprawie o ochronę dóbr osobistych może się ona jednak bronić, wskazując okoliczności usprawiedliwiające jej działanie i wyliczających bezprawność.

Podstawa prawna

■ Art. 24 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 ze zm.).

CENA NIERUCHOMOŚCI

Czy umowa sprzedaży
będzie pozorna

16 Koszt sporządzenia umowy sprzedaży nieruchomości jest dość wysoki. Nabywca działki zaproponował mi drastyczne zniżenie ceny w akcie notarialnym. Obawiam się, że spowoduje to nieważność umowy, ponieważ zostanie ona uznana za pozorną. Czy mam rację?

Nie, jeżeli w umowie zostanie podana inna, niższa cena działki niż rzeczywiście uzgodniona, to umowa ta nie zostanie uznana za pozorną. W sprawie takiej wypowiadał się Sąd Najwyższy. W uzasadnieniu

Jaka odpowiedzialność
klubu sportowego

17 WYPADEK ZAWODNIKA Syn interesuje się sportem i często bierze udział w zawodach organizowanych przez miejscowy klub sportowy. Czy w razie wypadku syna na treningu lub podczas zawodów syn ponosiłby odpowiedzialność za szkodę?

Tak, wprawdzie uprawianie pewnych gałęzi sportu łączy się z ryzykiem, ale należy przestrzegać pewnych reguł, aby zmniejszyć do minimum niebezpieczeństwo uszkodzenia ciała lub utraty życia. Dlatego klub sportowy, który wystawia zawodnika do walki, odpowiada m.in. za jego kondycję fizyczną i przygotowanie techniczne. Na przykład odpowiada za to, że uległ wypadkowi sportowiec dopuszczony do zawodów, mimo że nie miał odpowiedniego doświadczenia i był słabszy fizycznie od innych osób biorących udział w rozgrywkach. Klub sportowy odpowiada też za jakość i stan sprzętu technicznego.

Odpowiedzialność za wypadki zawodników ponosi też trener, który ma obowiązek zapewnić prawidłowy przebieg treningu i uwzględniać przy tym kondycję i stan zdrowia biorących w nim udział.

Sąd Najwyższy w wyroku z 10 czerwca 1981 r. (sygn. akt IV CR 195/81, OSNCP z 1982 r. nr 2-3, poz. 27) określił, kiedy klub odpowiada za tytułu czynu niedozwolonego. Jak stwierdził, odpowiedzialność ponosi, dopuszczając zawodnika do udziału w zajęciach sportowych, które z uwagi na zły stan zdrowia mogą spowodować trwałe ujemne zmiany w jego organizmie.

W tych wszystkich przypadkach zawodnik ma prawo domagać się odszkodowania za wyrządzoną szkodę.

Podstawa prawna

■ Art. 415 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 ze zm.).

orzeczenia z 20 października 1966 r. (sygn. akt III CZP 83/66) sąd stwierdził, że wady w określeniu ceny nie stanowią przyczyn nieważności samej umowy.

Uznano bowiem, że cena należy wprawdzie do elementów istotnych przy umowie sprzedaży, ale tylko jej brak może spowodować, że umowa nie będzie ważna. Natomiast sama wysokość ceny ma już charakter drugorzędny. Zarówno zaniżenie, jak i zawyżenie ceny nie mogą być uznane za jej brak. Dlatego nie powodują nieważności umowy z powodu jej pozorności.

Natomiast nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów.

Podstawa prawna

■ Art. 83 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 ze zm.).

DANE NA DOKUMENTACH

Jaki podpis składa
wystawca weksla

18 Mam podpisać weksel. Poinformowano mnie, że powinien to być podpis własnoręczny, a nie wystarczy odbity stampila, względnie podpis w formie skróconej. Czy muszę napisać własnoręcznie imię i nazwisko?

Tak, Sąd Najwyższy w uchwale w składzie siedmiu sędziów z 30 grudnia 1993 r. (sygn. akt III CZP

146/93, OSN CP 5/94 poz. 94) stwierdził, że podpis wystawcy weksla powinien obejmować co najmniej nazwisko. Wskazał też, że do ważności weksla nie jest niezbędne złożenie czytelnego podpisu. Natomiast podpis nieczytelny należy składać w formie zwykle używanej przez wystawcę.

Podpis na dokumentach obejmujących oświadczenie woli powinien być własnoręczny.

Oznacza to, że osoba składająca oświadczenie powinna podpisać własnoręczny dokument. Gdyby więc w jednym dokumencie kilka osób złożyło oświadczenie woli, to wówczas każda z nich powinna złożyć własnoręczny podpis. Natomiast sam dokument nie musi być osobście napisany przez strony. Wystarczy, że sporządzi go inna osoba ręcznie lub mechanicznie.

W prawie cywilnym obowiązuje zasada, że zamieszczenie własnoręcznego podpisu pod oświadczeniem woli oznacza, że ma ono charakter definitywny. Natomiast zamieszczenie parafy, czyli podpisu skróconego oznacza, że akceptuje się projekt umowy albo przyjmuje do wiadomości propozycję w ramach prowadzonych rokowań.

Podpisu własnoręcznego skutecznie nie może zastąpić faksymile, czyli odbity stampila albo w inny mechaniczny sposób.

Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 8 maja 1997 r. (sygn. akt II CKN 157/97, nieopubl.) stwierdził, że podpisanie dokumentu piśmem maszynowym nie spełnia wymagania własnoręczności podpisu.

Podstawa prawna

■ Art. 78 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 ze zm.).

MALGORZATA PIASECKA-SOBKIEWICZ

DYŻUR EKSPERTA

We wtorek (15 stycznia)
Zasady przyznawania emerytur lub rent.
Na pytania czytelników będzie
odpowiadała **Gabriela Zgajewska**,
ekspert ds. emerytur.
Dzwon w godz. 14.00–16.00
pod nr tel. **(0 22) 531 49 72**

DYŻUR EKSPERTA

W środę (16 stycznia)
Zasady wykupu mieszkań
od spółdzielni mieszkaniowej.
Porad na ten temat będzie udzielał
Cezary Grzybowski,
ekspert ds. prawa mieszkaniowego.
Dzwon w godz. 10.00–12.00
pod nr tel. **(0 22) 531 49 72**